

VORM

UITGAVE VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

JAARGANG 2 NUMMER 2 FEBRUARI 1971

INHOUD

Van de Redactie

Op de eerste plaats wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om aan u voor te stellen een drietal nieuwe redactieleden, te weten de heren Bosman en Mulder, die voor het MAVO in de redactie zitten, en de heer Uyen, die met de heer Bruce het Basisonderwijs gaat vertegenwoordigen. Hartelijk welkom en veel succes.

Voorts doet zich het gelukkige verschijnsel voor dat onze redactie deze keer overstelpt was met kopy voor ons speciale B.B.O.-nummer. Onze dank aan de heren die ons overstelpten, en ik wil hier graag de hoop bij uitspreken dat wij het zo mogen houden.

Aangezien ons blad dus vol staat met B.B.O.-artikelen, moeten we deze keer onze vaste rubrieken wat inkorten, dan wel laten vervallen.

In dit nummer vindt u het jaarverslag van de MAVO-sektie. Zij zijn de eersten. Hopelijk kunnen wij in het volgend nummer de jaarverslagen van de andere sekties alsmede van het hoofdbestuur afdrukken.

Ons maartnummer zal in het teken staan van het E.T.A.O. Een nog jonge loot van het onderwijs hier op Aruba, en voor velen nog onbekend.

Mag ik u tenslotte nog vragen eventuele ideeën en suggesties aan ons kenbaar te maken. Wij van de redactie zitten vol ideeën, maar willen graag ook uw wensen kennen. Hoofdredacteur ▪

Van het Hoofdbestuur

1. In ons stencil van 18 december j.l. schreven wij onder de kop „Bestuursperikelen" over de heren Jan Stekelenburg en Meechi Croes. De heer Croes is inmiddels teruggekeerd, terwijl de werkzaamheden van de heer Stekelenburg waargenomen worden door de heer A. F. Vogelzang, in afwachting van de verkiezing van een secretaris op de komende ledenvergadering.
Ondertussen heeft de overbelasting weer toegeslagen: 18 januari j.l. bedankte de wnd. vice-voorzitter de heer I. van Kraay, alias het werkpaard van het hoofdbestuur, als bestuurslid.
Wij danken hem zeer vanaf deze plaats voor het verrichte werk. De wijze waarop hij ons vaak inspireerde om te komen tot een bepaalde beslissing, zal niet licht door ons vergeten worden.

2. Op de bestuursvergadering van 15 januari j.l. heeft het hoofdbestuur besloten om de uitnodiging van het bestuurscollege om een vertegenwoordiger aan te wijzen voor de uitzendcommissie (de commissie die op 12 februari naar Nederland vertrokken is om leerkrachten voor het nieuwe cursusjaar te werven) te aanvaarden. Als vertegenwoordiger van de V.L.A. is aangewezen door het hoofdbestuur de voorzitter de heer P. E. Croes. De overige leden van deze uitzendcommissie zijn Frère Bonifatius en de heren F. B. Tromp (Inspecteur van het Onderwijs), G. Groters (directeur van de John F. Kennedyschool), G. Robles (schoolbestuur voor het Middelbaar onderwijs), E. Arends of J. Thijsen (beiden functionarissen van onderwijszaken). Als voorwaarde voor deelname werd door ons gesteld: 1. De uitzendingsvoorwaarden voor de uit te komen krachten moeten vooraf bekend zijn (zwart op wit), 2. Er dient door de „wervingscommissie" een degelijk werkprogramma opgesteld te worden vóór het vertrek, 3. In dit werkprogramma moet ruimte geschapen worden voor de V.L.A. om bepaalde kwesties in Nederland te trachten te regelen (rechtspositionele kwesties van leerkrachten die teruggaan; zaken met betrekking tot bepaalde applicatiecursussen; contact met onderwijsbonden).
De „wervingscommissie" onderschreef deze punten volkomen, zodat wij de toegezegde medewerking konden handhaven; onze vertegenwoordiger heeft dan ook alle gehouden werkvergaderingen bijgewoond.
Een groot gedeelte van de ruimte in de koffers van de leden van de uitzendcommissie wordt ingenomen door een honderdtal exemplaren van een brochure, inhoudende informaties voor nieuw uit te komen leerkrachten. Deze brochure is samengesteld door een klein groepje V.L.A.-leden, dat zich kosten noch moeite gespaard heeft om de zaak op tijd klaar te krijgen.

Van bovenbedoelde brochure is een kleine extra-oplage gemaakt voor belangstellenden. Zoudt u er ook één willen hebben? A raison van f. 1,50 verkrijgbaar bij mevr. van Steen, Rooi Santo 25 of zo lang de voorraad strekt op de ledenvergadering op 25 maart a.s.

Bij deze onze welgemeende dank aan de samenstellers, aan de typisten, kortom aan allen die aan de tot standkoming ervan hebben meegeholpen.

3. De V.L.A. beschikt nu over een eigen P.O.B. Het nummer van de nieuwe P.O.B. is 582.

4. De V.L.A. is geabonneerd op het blad „Uitleg", een weekblad van het Departement van Onderwijs en Wetenschappen.
Indien de leden hiervoor belangstelling hebben kan men zich wenden tot het bestuur van de V.L.A.

5. Uitslag enquête: „Vijfdaagse ochtendschooltijden".
Verzonden waren 380 formulieren en er werden 299 formulieren teruggontvangen.
Het merendeel van de inzenders was vrouwelijk, n.l. 202, waarvan 101 gehuwd. Van de inzenders waren 270, ruim 93%, vóór en 29 tegen.

De motieven liepen nogal uiteen, hoewel de meesten, n.l. 173, de schoolprestaties en een langere rustpauze als motieven aanvoerden. Ruim 90% van de inzenders was vóór de invoering van de ochtendschooltijden en het bestuur heeft hier tevens een sterk argument om op bespoediging aan te dringen bij de instanties die hiermede te maken hebben of hun toestemming moeten geven.
Het bestuur dankt hierbij alle leden, die hun medewerking verleend hebben om tot dit resultaat te komen.

6. Op 27 januari verzond het hoofdbestuur van de V.L.A. op verzoek van de N.O.-sektie het volgende telegram aan het bestuurscollege van het eilandgebied Aruba:
„Gelieve vóór 10 februari a.s. schriftelijk te antwoorden op de adviezen door de V.L.A. via het G.O.O.P. ingediend. Voorts dringen wij er bij u op aan het vak- en uurleerkrachtenpakket vóór 10 februari a.s. aan de V.L.A. aan te bieden. Het V.L.A.-hoofdbestuur."

7. Contributie: Een gedeelte van de contributie wordt automatisch ingehouden. Voor het overige gedeelte moeten de penningmeesters van de verschillende sekties zorg dragen, met medewerking van de contactpersonen. De contributie bedraagt 4‰ van het bezoldigingsbedrag per jaar; zij wordt afgerond naar boven op hele guldens.
De penningmeesters van de verschillende sekties moeten er dus (met medewerking van de contactpersonen) op toezien dat de contributie over het jaar 1971 vóór 1 april a.s. betaald is (van de mensen die niet automatisch laten inhouden).
Het is zeer goed mogelijk dat van een aantal leden ook de ANAAB-contributie automatisch wordt ingehouden. Indien u meent dat dit met u het geval is, dan moet u contact opnemen met het hoofdbestuur, dat voor verdere rechttrekking van deze zaak zal zorgen.

8. Algemene jaarvergadering: op donderdag 25 maart a.s. wordt onze algemene jaarvergadering gehouden. Deze draagt een bijzonder karakter, zoals u uit de oproep elders in dit blad kunt lezen.
Zij bestaat uit een officieel gedeelte waarvoor u bij deze wordt uitgenodigd. Tevens zal er een aantal personen uit de onderwijswereld worden uitgenodigd.
Voor het dekken van de te maken kosten vragen wij van ieder lid een bijdrage van f. 2,50 (zegge twee gulden en vijftig cent). De penningmeester past de rest bij.
Om zo spoedig mogelijk een overzicht te krijgen van het te verwachten aantal personen, vragen wij een ieder die van plan is te komen, zich op te geven bij zijn contactpersoon.
De deelnemers moeten vóór 25 februari bekend zijn bij de sektiebesturen. Mensen die vrijaf wensen te krijgen voor deze jaarvergadering, kunnen zich tot het bestuur van de V.L.A. wenden.
Hopelijk tot ziens in een overvol C.C.A.

Zie verder blz. 6

Ruimt u op ?

Liggen er nog ergens tijdschriften of boeken waar u feitelijk geen ruimte meer voor hebt? Ze worden dankbaar aanvaard in de portiersloge van het San Pedro-Hospitaal.

Hebt u misschien nog speelgoed of boekjes waar de kinderen niet meer naar omkijken? In Casa Cuna (Pos Chiquito) is men er reuze dankbaar voor.

OPROEP

Het bestuur van de Vakbond van Leerkrachten Aruba nodigt hierbij haar leden uit tot het bijwonen van de Algemene Ledenvergadering te houden op donderdag 25 maart a.s. in het Cultureel Centrum, aanvang 15.00 uur.

AGENDA :

15.00 Koffie
15.30 Opening door de voorzitter
16.00 Inleiding door prof. dr. W. Driessen, gevolgd door discussie
17.30 Schorsing
17.30 Borrel en hapje

19.00 Huishoudelijke vergadering

1. Heropening
2. Mededelingen
3. Notulen (zie stencil)
4. Correspondentie
5. Jaarverslag secretaris (zie stencil)
6. Verslag kascommissie 1970
   Rekening 1970
   Begroting 1971
   Benoeming kascommissie 1971

   Verslagen :
   a. van de redaktie
   b. commissie handenarbeid
   c. commissie wet en recht
7. Bestuursbeleid
8. Reorganisatievoorstellen van het hoofdbestuur
9. Kandidaatsstelling
10. Bestuursverkiezing
11. Goedkeuring Huishoudelijk Reglement
12. Fesina
13. Rondvraag
14. Sluiting

Ad. 8 en 9: Drs. J. Stekelenburg treedt af en stelt zich niet herkiesbaar.

Het hoofdbestuur stelt als kandidaat voor deze functie Drs. A. F. Vogelzang.

De leden kunnen tot vlak voor de verkiezing kandidaten stellen. Iedere kandidaat moet ondersteund worden door minstens 5 V.L.A.-leden.

Namens het hoofdbestuur

9. Op 29 januari is een delegatie van de V.L.A. bestaande uit de heren P. E. Croes, J. E. Croes en A. F. Vogelzang op Curaçao geweest voor een bespreking met de F.L.C. en de A.N.A.A.F.

10. In de grote vakantie wordt er een reis naar Nederland georganiseerd door de V.L.A. met medewerking van Maduro en Sons.
De prijs per persoon bedraagt f. 679,—, bij deelname van minstens 25 personen. Leden die wensen deel te nemen, gelieven zich op te geven bij de voorzitter van de V.L.A., de heer P. E. Croes.

11. Verder roepen wij een woord van welkom toe aan onze nieuwe bestuursleden, te weten mevr. T. van Steen-Jansen en de heer D. Cardoze van de N.O.-sektie en mej. N. Schwengle en de heer Oplaat van de B.O.-sektie.
Wij hopen en vertrouwen erop dat zij zich helemaal zullen geven voor het werk van de vakbond. ▪

Van de Sekties

Jaarverslag 1970 MAVO-sektie

Er kan eigenlijk moeilijk reeds gesproken worden van een „jaarverslag", omdat de mavo-sektie pas op 20 augustus j.l. „van de grond" is gekomen.

Op 20 augustus j.l. kwamen de mavo-leerkrachten — althans een fractie daarvan — in het Centro Educativo bijeen, om onder leiding van de heren Ferrol en Rozenstand een sektie-bestuur te kiezen. In eerste instantie bestond dit bestuur uit de heren Coffie, Croes, Farro, Williams en Bosman. Toen de heer Eddie Croes later voorzitter van de V.L.A. werd, is zijn plaats ingenomen door mej. Schaap. Het sektiebestuur bestaat tot op heden uit:

mej. Schaap	-	voorzitster
hr. Bosman	-	secretaris
hr. Williams	-	penningm. (helaas nog zonder penningen)
hr. Coffie	-	vertegenwoordiger in het hoofdbestuur
hr. Farro	-	lid met speciale opdracht

Door het sektie-bestuur is vergaderd op 1-9, 22-9, 6-10, 3-11, 8-12 en 12-1. Tweemaal is een mededelingenblaadje „Memasvla" uitgegeven. Nu het VLA-blad regelmatig zal verschijnen, zullen mavo-mededelingen gedaan worden in het „algemene" blad.

Het sektie-bestuur is eigenlijk nog steeds „zoekende" naar haar taak. Zij ziet zich als een schakel tussen de mavo-leden en het hoofdbestuur. Verder wil zij zo goed mogelijk de belangen van de mavoscholen èn die van de mavo-leraren behartigen. Ook de ontspanning mag naar de mening van het sektie-bestuur niet worden vergeten. Een „trefpunt" van collega's was altijd het mulo-examen, waar men „iedereen" ontmoette, maar dat valt in de toekomst weg.

Er is begonnen met het samenstellen van een ledenlijst, die — in gestencilde vorm — aan alle leden is toegestuurd. Het aantal mavoleden bedraagt thans 112.

Er is contact opgenomen met o.a. de inspectie om te komen tot de instelling van een schooldecanaat. Er wordt gestreefd naar een cursus voor schooldecanen, onder leiding van een deskundige. Er zal in deze getracht worden de inspectie tot meer activiteit te prikkelen.

De heer Farro is bezig met een papiamentstalige leesmethode voor de basisschool. Op zaterdagochtenden kan men hem en zijn medewerkers aantreffen in het La Salle College.

Wat het punt „recreatie" en „onderling contact" betreft: op 26 oktober is een voetbalwedstrijd gehouden tussen de mavo-mensen van Oranjestad en San Nicolas, die eindigde in een benauwde 2—1 zege van Oranjestad.

Op 15 december was een familie-sterrit annex barbecue gepland. Door diverse omstandigheden is deze dag uitgesteld tot de paasvakantie.

Aan de Sticusa is een verzoek gericht om naslagwerken beschikbaar te stellen voor de mavo-scholen van Aruba.

Een probleem is nog om de achterstallige contributie 1970 te innen, omdat de financiële administratie 1970 niet helemaal klopt.

Samenvattend moeten we tot de conclusie komen, dat er nog niet erg veel gedaan is in de afgelopen maanden. Het belangrijkste is echter, dat de mavo-sektie van de grond is gekomen. Moge ik de hoop uitspreken, dat de LEDEN het sektie-bestuur zullen aanvuren tot zo groot mogelijke activiteit.

Verslag ledenvergadering MAVO-sektie, gehouden op 26 januari 1971 in het Centro Educativo

Om 8.15 uur opende de voorzitster de vergadering met iedereen welkom te heten. De presentielijst was getekend door 17 personen, geen moedgevend aantal......

Zij gebruikte in haar welkomstwoord de volgende spreuk:

"Give us the courage
to change what must be changed
to accept what cannot be changed
and the wisdom
to know one from the other".

Het jaarverslag van de secretaris werd voorgelezen en goedgekeurd.

Een financieel verslag was niet aanwezig, daar tot op heden alle gemaakte kosten door de bestuursleden uit eigen zak zijn betaald.

Voor 1971 was een simpele begroting opgesteld (er van uitgaande, dat 10% van de contributie voor de secties beschikbaar is)

abonnementen	fl. 100,—[1])
lezingen	100,—
bureaukosten	150,—
ontspanning	150,—
onvoorzien	50,—
	fl. 550,—

[1]) Het lag eerst in de bedoeling van het sektie-bestuur abonnementen te nemen op enkele vakbladen voor alle mavo-scholen. Dit werd niet nodig geacht; er zullen enkele abonnementen worden genomen door het bestuur, die dan voor de leden beschikbaar zullen zijn.

De heer Ferrol stelde voor om activiteiten op het gebied van de ontspanning meer ALGEMEEN te houden, dus niet te beperken tot de sectie. Het kan niet de bedoeling zijn, dat elke sectie een soort „exclusieve" groep wordt. De heer Van der Mheen wil graag meer sportwedstrijden.

Bij de hierna gehouden BESTUURSVERKIEZING werden Frère Arnold en de heer E. Dongen tot bestuurslid verkozen. De heer Van der Mheen blijft op het „reservebankje".

RONDVRAAG: De heer Ferrol ziet als één van de taken van de mavo-sectie het organiseren van beroepsvoorlichting. Hij wil ook, dat er meer gewezen wordt op de plaatselijke mogelijkheden voor verdere studie. Velen, die elders gaan studeren, komen niet meer terug.

Hij wil meer MO-cursussen op het eiland zèlf, een premie bij het behalen van een akte, de akte Spaans-MO gesplitst zien in een A-akte en een B-akte.

De heer Coumans spreekt over de wervingscommissie die binnenkort naar Nederland vertrekt om leerkrachten aan te werven. Het is nog niet geheel duidelijk onder welke voorwaarden deze mensen zullen uitkomen. Er zal beslist nièt gewerkt mogen worden met vage beloften, die men achteraf niet waar kan maken.

Tegen 10 uur sloot de voorzitster de vergadering.

B.B.O. Sektie

Op 6 november van het vorig jaar kwam het vrijwel voltallige personeel van de vier Arubaanse B.B.O.-scholen bijeen in de Kibrahachaschool te Piedra Plat. Het werd een belangrijke bijeenkomst.

Tot op dat moment was de sektie B.B.O. nog steeds niet van de grond gekomen. De kans leek groot dat het buitengewoon onderwijs deel zou gaan uitmaken van de sektie Basisonderwijs. Beide vormen van onderwijs liggen in vele opzichten zo ver uiteen dat een aparte B.B.O.-sektie toch wel zeer gewenst was.

Op de genoemde bijeenkomst werd er een voorlopig bestuur gevormd en dat betekende dat de sektie B.B.O. dan toch eindelijk een feit was geworden.

Het voorlopig bestuur ging terstond aan de slag en stelde een soort werkprogramma op. Het bleek dat er in het Arubaanse B.B.O. nogal wat wensen en verlangens leven vooral op het gebied van de organisatie en de didaktiek in de school. Het Arubaanse B.B.O. verkeert enigszins in een isolement. De zo noodzakelijke begeleiding van een team van deskundigen ontbreekt en iedere leerkracht bij het B.B.O. voelt dit als een jammerlijk gemis. Iedereen doet zijn best en werkt naar beste weten, maar toch vaak is er het gevoel dat het allemaal veel beter zou kunnen en moeten. Als een van haar voornaamste taken ziet de sektie het voortdurend waken tegen een verslapping van het huidige B.B.O. naar een soort lager onderwijs op „een laag pitje".

Vandaar dat er binnen de sektie enkele werkgroepen tot stand zijn gekomen die bepaalde problemen als studie-onderwerp zullen aanpakken en hun bevindingen in een rapport zullen vastleggen. Zo zal een werkgroep zich bezig gaan houden met het probleem van het kind dat op de lagere school strandt, maar niet voor de zwakzinnigenschool in aanmerking komt wegens een te hoge intelligentie. Een andere groep wil een studie gaan maken van het aanvankelijk rekenen (voor de debielenschool erg belangrijk) en vaak nog een zaak die veel te weinig aandacht krijgt. Het bestuur van de sektie heeft het plan geopperd om te komen tot oprichting van een bibliotheek

met werken op orthopedagogisch en orthodidaktisch terrein, die dan kunnen worden uitgeleend aan belangstellenden.

Er zijn nog veel meer plannen, die naar wij hopen alle binnen niet al te lange tijd verwezenlijkt zullen kunnen worden.

Op de algemene ledenvergadering van de sektie op 14 januari j.l. werd het volgende bestuur gekozen:

Voorzitster:	Mej. E. Pengel
Secretaris:	Hr. A. van Huissteden
Penningmeester:	Hr. F. Meenhorst
Leden:	Mevr. K. Norder
	Hr. B. den Dunnen
	Hr. M. du Puy

Van dit bestuur zijn momenteel mevr. Norder en de heer den Dunnen met verlof. Het secretariaat van de sektie: Fergusonstraat 27 (P.O. Box 509).

„B.L.O., het „geduldige" onderwijs"

Weet u iets van het B.L.O. af? ...... O ja, jazeker, geduld ja, Dank u. ...... Lekker kleine klasjes? Oja, jazeker ja ...... Ja, inderdaad ja, men noemt het tegenwoordig zoiets als Buitengewoon Basis Onderwijs ja ......

Overdreven? Misschien! Maar zeker is toch wel dat zelfs leerkrachten uit andere takken van ons onderwijs soms de meest bizarre ideeën hebben omtrent ons B.B.O. Omtrent onszelf ook trouwens! Wie met pek omgaat, nietwaar? Een school voor B.L.O. (sorry: B.B.O.) is nu eenmaal een „school voor kneusjes", ook wat de leerkrachten betreft. Ja, ja...... Dat men hierbij dan een paar kleinigheden over het hoofd ziet is minder belangrijk. Dat een leerkracht twee jaar bij het G.L.O. gewerkt moet hebben voor hij op een school voor B.B.O. geplaatst kan worden, bijvoorbeeld. Dat zo'n leerkracht in het bezit moet zijn van de hoofdakte, de L.O.-akte Handenarbeid en de akte „Vakstudie B.O." Dat deze laatste studie rond de drie jaar vergt, in welke tijd ook een L.O.-akte gehaald kan worden waardoor men dan volledig MAVO-bevoegd zou zijn, om nog maar eens een paar kleinigheden te noemen......

Goed, op Aruba is het B.B.O. beslist (nog) niet ideaal. Toegegeven. Maar of de schuld daarvan geheel bij de leerkrachten ligt? Oordeelt U zelf:

In Nederland kent men vele typen scholen voor B.B.O. Om er wat te noemen:

scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (LOM),
scholen voor moeilijk opvoedbare kinderen (MOK),
scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (ZMOK),
scholen voor slechthorenden,
scholen voor slechtzienden,
scholen voor lichamelijk gebrekkigen,
scholen voor ziekelijke kinderen,
scholen voor imbecielen,
scholen voor debielen, etc. etc.

Op Aruba kennen we deze differentiatie niet. Met als gevolg dat een leerkracht opgeleid voor het debielenonderwijs in zijn klas ook

kinderen heeft die eigenlijk op een van de andere typen B.B.O.-scholen thuishoren. Zoiets als een huidspecialist die voor neus-, keel- en oorarts speelt!

De toelating van leerlingen tot een school voor B.B.O. behoort geregeld te worden door een commissie waarin o.a. een arts, een sociaal werkster, een psycholoog en een hoofd van een B.B.O.-school zitting hebben. Op Aruba moet een hoofd van een B.B.O.-school alleen beslissen over toelating, moet zelfs testen.

Nazorg is op Aruba een onbekend begrip. De leerkrachten moeten dus zelf voor sociaal werker(ster) spelen. Een moeilijke en vaak tijdrovende bezigheid.

Lichamelijke oefening is een zeer belangrijk onderdeel van het onderwijs aan debielen en imbecielen. Op Aruba beschikken twee van de vier scholen voor B.B.O. niet over een sportzaal, zelfs niet over een overdekte speelplaats.

Een klaagzang? Misschien wel! Maar dacht u niet dat wij wel eens heel erg ons best moeten doen om de moed niet te verliezen? Geduld? Oja...... Jazeker ja......

Inderdaad, leerkrachten bij het B.B.O. hebben een extra B.B.O.-marge. En het feit dat wij de centjes ook heus wel belangrijk vinden is dan gelukkig nog een aanwijzing dat wij toch nog aardig normaal zijn...... Maar dat deze B.B.O.-marge niet is opgenomen in de pensioengrondslag is voor ons wat onbegrijpelijk, maar ja: onze intelligentie, nietwaar? Dat een kleuterleidster A en een onbevoegde bereid werden gevonden om bij ons te komen werken en als dank daarvoor verstoken blijven van deze B.B.O.-marge lijkt ons wat vreemd. Dat de hoofdenmarge van drie van de vier hoofden van B.B.O.-scholen maar 35 gulden (wel Antilliaans ja) per maand bedraagt snap ik niet helemaal. Dat een waarnemend hoofd een paar maanden geleden tot officieel hoofd benoemd werd was voor hem wel prettig. Maar dat die „promotie" tot gevolg had dat hij 55 gulden in salaris ACHTERUIT ging lijkt mij wat onlogisch. Hoewel: als men bedenkt dat hij tenslotte MAAR een hoofd van een B.B.O.-school is...... Geduld? Oja...... jazeker ja......

„......inderdaad, lekker kleine klasjes......"

Dat in „Leerplan en Leidraad voor het Basisonderwijs op de Benedenwindse Eilanden der Nederlandse Antillen" 1970!! staat dat onze leerlingen op een school voor B.B.O. geplaatst moeten worden omdat ze op de lagere school „een zwaar blok aan het been van de leerkracht" zijn en „de vernieuwingspogingen mede hierdoor ten zeerste worden belemmerd" (Boek één, bladzijde 55) vinden wij ontstellend! Als dat alle begrip is dat men voor deze kinderen heeft! Hierbij wordt het B.B.O. zonder meer gedegradeerd tot een vuilnisvat waarin het „afval" gedeponeerd kan worden. Als er leerkrachten zijn die deze manier van „schoon maken" nog niet zo gek vinden dan is men de „schoonmaak" toch wel in de verkeerde kamer begonnen. Als men inderdaad zonder meer durft te stellen dat leerlingen die niet mee kunnen van de scholen voor G.L.O. moeten verdwijnen om anderen de kans op goed onderwijs te verschaffen...... Mag ik het een mensonwaardig standpunt noemen? Zoekt men soms een zondebok om eigen falen te camoufleren? Verandert het begrip voor zwakbegaafden dan nooit? Geduld? O ja...... jazeker......

Geduld? Ook wij zijn gewone, ongeduldige schoolmeesters. Maar misschien hebben wij nog meer reden om ongeduldig te zijn dan U. Wij trappelen van ongeduld als we zien dat sommige leerlingen slechts zeer traag vorderingen maken omdat we weten dat met elke vaardigheid die ze beheersen hun kans op een bescheiden staanplaatsje in de maatschappij een heel klein beetje groter wordt. Misschien worden ze dan iets minder als een „outcast" beschouwd. Een wit boordje zit er voor onze pupillen toch al niet in. Maar in een tijd dat het „in" is om homosexuelen als aanvaardbare mensen te beschouwen (waar ik het overigens wel mee eens ben zolang men het maar niet gaat overdrijven. Ik heb namelijk zo langzamerhand de indruk dat het homosexueel zijn op zich „in" gaat worden) moeten onze leerlingen toch ook wel een klein beetje meer kans maken om geaccepteerd te worden. Hoewel......

In het november-nummer 1970 van het ,,Orthopedagogisch en Sociaal-Pedagogisch Tijdschrift" wijst de heer Hovinga (organisator van een ontmoetingsdag voor ouders van geestelijk gehandicapten) nog eens op de middeleeuwse wijze waarop een geestelijk gehandicapte nog steeds door zijn medemens wordt behandeld en staaft dit met voorbeelden. Het zou ons te ver voeren om hier nader op in te gaan. Maar lacht u ook als een blinde tegen een paal oploopt? Middeleeuws, zegt u!? Een geestelijk gehandicapte zonder meer en zeer openlijk in een hoek schoppen? Twintigste eeuws...... zeg ik!! Geduld? Ja zeker......

Het B.B.O., het „geduldige" onderwijs dat zo vreselijk ongeduldig is!!

P.S. Laat u uw zwakkere leerlingetjes niet al te duidelijk merken dat zij een blok aan uw been zijn? 't Is zo engetjes voor ze...... En misschien zijn ze niet eens debiel...... Misschien vinden ze de kleur van uw sokken wel niet zo geslaagd......

Hebt U ook . . .

gehoord dat degenen die zich in 1971 willen onderwerpen aan een examen ter verkrijging van een bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs (kortweg een l.o.-akte) de som van f. 80,— Ned. Antilliaanse Crt., moeten betalen?

gevonden dat dat wel wat erg veel is?

uitgerekend dat die akte dan ongeveer f. 760,— gaat kosten? Om u te helpen hier dan de berekening: f. 30,— lesgeld per maand gedurende 2 jaar (à 10 maanden) = f. 600,—. U kunt een maal zakken, dus dat wordt dan aan examengeld f. 160,—. Totaal f. 760,—.

gehoopt dat daar tegenover komt te staan dat ook hier een bonus zal worden gegeven bij het behalen van een akte?

gezegd dat dat de studiezin zou kunnen bevorderen?

gehoord dat er op Curaçao wel zo'n bonus gegeven wordt? Dus, wie weet? We trekken immers altijd één lijn met Curaçao?

gehoord dat de eilandelijke opleiding Engels M.O. A, tot voor kort nog privé, doch nu een faculteit van de Antilliaanse Academie, dit jaar kan bogen op 100% geslaagden. Hulde aan de heren Stolwijk en Loman, dank zij de heren Swart en van Helden, felicitaties aan de heren Mulder, de Vries en Verweymeren.

De Vreemde Eenden in de Bijt

Het onderwijs is klassikaal. En zelf konsekwentie van kulturele ontwikkeling, is dat klassikale onderwijs op zijn beurt bron van konsekwenties, die soms uitgroeien tot problemen. Men kan dat het onderwijs niet kwalijk nemen; wel zit men er dikwijls mee.

Eén van deze problemen is het konflikt tussen de principes van generalisatie en individualisatie in de klas.

Generalisatie: het noodzakelijk over één kam scheren van de leerlingen van dezelfde klas.

Individualisatie: het rekening houden met ieders persoonlijke wijze van mens-zijn. En hoe kan men nu rekening houden met ieder individu, als er ca. 40 kinderen in een klas zitten en men per dag slechts 240 minuten beschikbaar heeft, dat is 6 minuten per kind?

Voor theoretici een aardig probleem.

Een volbloed practicus haalt er echter zijn schouders bij op. Hij werkt in zijn klas en dat gaat al jaren goed zonder al teveel brokken. Totdat......

Totdat hij ontdekt, dat er een groep kinderen is, die lijden onder deze kulturele ontwikkeling. In de titel heten ze: de vreemde eenden in de bijt. In de praktijk zijn het de achterblijvers, de ‚eigenlijk-B.B.O.' kinderen, de rem op de klassikale wagen. En waren het nu maar definitieve klanten voor het B.B.O.! Maar ze zijn óf zwakbegaafd en dus ‚te goed' voor het B.B.O., óf ze wijken zozeer af, dat ze zelfs voor het B.B.O. ongeschikt zijn.

Van deze groep is die der zwakbegaafden voor de basisschool een nijpend probleem. Eigenlijk vallen ze volledig onder de verantwoordelijkheid van de basisschool, hetgeen niet het geval is met imbeciele kinderen en idioten. Maar de basisschool heeft eerder een generaliserende instelling dan een individualiserende.

De basisschool heeft doodeenvoudig geen tijd voor individualisatie.

En áls er al sprake is van individualisatie, dan komt die vaak neer op: een beetje extra hulp voor deze of gene. Min of meer te hooi en te gras, niet systematisch en dus alleen effectief in de gevallen waarin het mankement aan de oppervlakte schuilt.

Nu is het vanzelfsprekend onmogelijk om dit probleem zo tussendoor even op te lossen. Ik meen echter, dat het wél mogelijk is, om door systematisering van wat beschikbaar is, de hulp zo effectief te maken als in ons vermogen ligt.

Temeer, omdat er ook in de litteratuur aandacht aan dit probleem besteed wordt. Men spreekt dan over **remedial teaching.**

Remedial of Corrective Teaching is een veelomvattende bezigheid. In de U.S.A. wordt het vak bedreven door daartoe opgeleide specialisten, die aan hun studie begonnen zijn ná een volledige scholing in de psychologie of in de pedagogiek. In Nederland gebeurt dit werk nog maar weinig. Er wordt wel veel over geschreven en gedacht, waarbij men maar weinig profijt heeft van de Amerikaanse zienswijze, daar die op een heel andere vorm van psychologie is gebaseerd.

Maar goed. Al kunnen we dan niet teruggrijpen op een uitgewerkte en in de praktijk getoetste theorie, toch is het mogelijk om een tweetal regels uit dit gebied nader te bekijken en er wat van toe te passen.

a) **De variatie in methode.** Ten dezen schrijft Van Gelder: „Een der belangrijkste voorwaarden voor het slagen van het correctieve werk ligt in het inzicht, dat niet de herhaling van eenzelfde methode tot resultaten moet leiden, maar dat het resultaat langs vele verschillende methoden is aan te leren." (a.w. pag. 236).

Dit komt hierop neer, dat er ook in het verwerven van kennis vele wegen zijn, die naar Rome leiden. U kunt dezelfde zaak op verschillende manieren uitleggen en het resultaat van de ene manier is contact met het ene kind, van een andere manier contact met een ander kind.

Heinrich Roth merkt ergens op, dat het van zo groot belang is voor een kind hoe de eerste ontmoeting verloopt met een stuk leerstof. En daarom alleen al is het belangrijk, dat er een andere benaderingswijze gezocht wordt, wanneer de eerste benadering fout is afgelopen. Daarbij komt nog, dat men ruwweg de oorzaak van het falen kan zoeken op twee terreinen: ofwel op het emotionele ofwel op het verstandelijke vlak. Nu maakt het voor het op het verstandelijke gerichte kind niet veel uit, welke weg de onderwijzer kiest, voor het emotioneel gerichte kind echter des te meer.

Daaruit volgt dan deze regel: Leg nooit iets tweemaal uit op dezelfde manier.

Amerikaanse schrijvers baseren dit op de overtuiging dat gedragspatronen de tendens hebben zich te herhalen. Wanneer iets fout gegaan is, en men benadert die kwestie op dezelfde manier, dan is er bijna zekerheid dat het weer fout gaat.

In Europa spreekt men in dit geval liever van het verlies van motiverende nieuwsgierigheid. Het resultaat is echter hetzelfde: Herhaling is over het algemeen geen verbetering.

b) **Geen remedie zonder diagnose.** De diagnose heet in de didac-

tiek: foutenanalyse. Foutenanalyse is het middel om de volgende vraag te kunnen beantwoorden: Wat moet ik eigenlijk opknappen in dit geval?

Foutenanalyse brengt tevens systeem in de hulp, waardoor er minder tijd verloren gaat. Bovendien ontdekt men soms dat een gedeelte van de fout voor rekening van de leerkracht komt. En in dat geval bouwt men eigen werk op, corrigeert men eigen fouten in die van het kind.

Op het gebied van het rekenen is foutenanalyse nu al verre van nieuw. Daarom tot slot een enkel voorbeeld vanuit andere gezichtshoeken.

1. De oorzaak kan verschillend zijn.
   Aan vormend leren worden de volgende vier eisen gesteld:
   Voldoende aanleg (intellectueel)
   Voldoende rijping (biotisch)
   Voldoende belangstelling (emotioneel)
   Voldoende voorafgaande vorming (milieu)
   Als aan één van deze eisen niet wordt voldaan, blijft sukses uit. En vooral dat laatste punt moet nauwkeurig worden onderzocht. In de eerste klas spreekt de juffrouw over ,het bord'. Er zitten in de klas echter tenminste drie ,soorten' kinderen:
   die wéten van een bord (bijv. door oudere broertjes en zusjes;
   die zoeken naar een bord dat zij kennen (een etensbord);
   die helemaal niet weten wat een bord is.
   Verder zijn er nog kinderen die niet gehoord hebben wat de juffrouw zei, doordat zien het altijd van horen wint. En dan blijft de hele problematiek van de tweetaligheid nog buiten beschouwing. Hier ligt één van de vele oorzaken van fouten. De oorzaak kennen is de wortel kennen. Roeit men de wortel uit, dan sterft de tak vanzelf.
2. Kwantiteit en kwaliteit van de fouten kunnen verschillend zijn. Komt een fout zeer veelvuldig voor, bijv. 35 van de 40 leerlingen maken dezelfde fout, dan moet men klassikaal **maar wel op een andere manier** de zaak opnieuw aanpakken, **zonder verbinding te leggen met de vorige keer.** Bedoeld wordt, dat men niet moet zeggen: ik zal dat nog eens uitleggen, want dan oogst men hetzelfde resultaat als de eerste keer.
   Kwalitatief: fouten hebben niet allemaal dezelfde draagwijdte. Het is belangrijk vast te stellen óf een fout wel gecorrigeerd moet worden. Een fout die maar één keer voorkomt is niet belangrijk.

Het is zeker niet mogelijk door speciale hulp alle vreemde eenden om

te toveren in gewone; wel lukt het ons misschien, de bijt wat acceptabeler te maken voor de vreemde eenden.

A. Dercksen ▪

Litt.: „Individualizing Instruction", 61'st Yearbook N.S.S.E. Chicago 1962; „Ontsporing en Correctie", Prof. Dr. L. v. Gelder, Groningen 1964; „Leerpsychologie in pedagogisch perspectief", H. Roth, vert. Drs. W. de Hey, Roosendaal zj.

De Onderwijzer-Orthopedagoog

Om tot enig begrip te kunnen komen van het wezen van de orthopedagoog, dienen we uit te gaan van zijn werk. Als voornaamste kenmerken springen hieruit naar voren de volgende 3 punten:

1. de ontmoeting
2. de totaliteit
3. de individualiteit.

ad. 1. DE ONTMOETING

De relatie opvoeder kind houdt voor de orthopedagoog in

a. een bezinnend gericht zijn op alles wat voor dit kind hulp kan betekenen. (Mit klarem Kopf - Paul Moor).
b. deze gerichtheid moet als basis hebben de liefde voor dit kind. (Mit warmen Herzen - Paul Moor).

Voor het zwakzinnige kind ligt in de meeste gevallen de hulp die het van ons mag verwachten niet in de eerste plaats op het terrein van zijn verstandelijke vermogens, dan wel het zich veilig weten, het geaccepteerd worden zoals het is. Als wij dat kunnen opbrengen, dan zal het gaan meedoen met werk en spel en de moed krijgen zich ergens voor in te spannen.

De schoolprestaties dienen dus niet uitsluitend zaligmakend te zijn, we moeten hun eigen nood, hun eigen specifieke problemen leren onderkennen en de moed hebben deze te accepteren en onze benadering daarop af te stemmen.

ad. 2. DE TOTALITEIT

De orthopedagoog zal het kind in zijn totaliteit moeten zien en aanvaarden. Dit houdt vooral in dat hij dient te beseffen dat het schijnbaar alles overheersende leerdefect niet de totale werkelijkheid van dit kind is.

Prof. Vliegenthart omschreef de taak van de orthopedagoog als volgt: „Hij moet de eigen wereld van de gehandicapte (dat is zijn werkelijkheid) leren kennen om hem te helpen de voor hem mogelijke vorm

van mens zijn in zijn bestaan te realiseren".
Hij wil dus op weg gaan zonder te weten waar hij uitkomt; hij wil hulp bieden aan dit kind, dat het op eigen kracht niet redden kan.
ad. 3. DE INDIVIDUALITEIT
Geen van de ruim 450 kinderen die op Aruba een school voor B.B.O. bezoeken, beantwoordt precies aan de reeks kenmerken die in de loop der jaren voor zijn categorie zijn opgesteld. Het is daarom zeer belangrijk dat de orthopedagoog wezenlijke aandacht heeft voor de eigen-aard van elke leerling.
Neem b.v. het resultaat van het intelligentie-onderzoek van Pablo, uitslag I.Q. 83. Niemand van ons zal theoretisch aan dit resultaat een absolute waarde willen verbinden. Maar houden wij er in de praktijk ook voldoende rekening mee dat het I.Q. 83 van Pablo op zijn achtste jaar nog helemaal niet hoeft te betekenen dat een debielengroep tot zijn 16e jaar het beste klimaat voor hem is?
Een adequate benadering en begeleiding van Pablo is nu nog o.a. doo het ontbreken van een psycholoog, schoolarts en psychiater praktisch onmogelijk. Een kwalitatieve verbetering van het toelatingsonderzoek alsmede een regelmatige (om de 2 jaar) hertesting zal voorlopig nog wel een wens van de leerkrachten bij het B.B.O. blijven.
Prof. Chorus rekent de directe observatie tot een van de belangrijkste middelen om tot een zo veelzijdig en efficiënt mogelijke beoordeling van het individuele kind te komen. Ook deze specifieke observatiegroepen en de daarbij behorende geschoolde krachten ontbreken nog bij het Arubaanse B.B.O.
Toch blijven wij proberen de eigen aard van elk kind te zien te leren kennen en te accepteren. En wij beseffen dat het orthopedagoog zijn geen geschenk is dat op ons ligt te wachten zodra we een benoeming bij het B.B.O. aanvaarden, maar dat wij moeten proberen het tot een geschenk te maken voor al de kinderen die onze hulp zo hard nodig hebben.

Litt.: 1. Dra. M. H. Goedman: Schijn en werkelijkheid in de leefwereld van de orthopedagoog.
2. Prof. W. E. Vliegenthart: Anders zijn en mee gaan doen.
3. W. v. d. Jagt: Orthopedagogische Overwegingen.
4. Dr. P. J. A. Calon: Persoonlijkheidsonderzoek als medeinrichting en werkwijze van een observatiehuis.

Hebt U Ook . . .

ontdekt dat Aruba vooraan gaat in eenheid. Eén vakbond voor alle takken van Onderwijs. Waarlijk een unicum.

B.B.O. Eindonderwijs ?

Ook in de nieuwe opbouw van ons onderwijs wordt het B.B.O. niet als eindonderwijs beschouwd. Terecht! Maar helaas komt er van vervolgonderwijs op Aruba wel bitter weinig terecht. Welke plaats nu neemt het B.B.O. in de onderwijs-organisatie zoals wij die hier thans (op papier) kennen?

Leerlingen die de zesde klas van een school voor basis-onderwijs achter de rug hebben komen al of niet via een brugklas terecht bij het HAVO, het MAVO, het ETAO of een school voor N.O. Leerlingen uit de vijfde klas van een school voor basis-onderwijs kunnen al terecht op de E.T.O. (Eenvoudig Technisch Onderwijs). Dit E.T.O. nu is de enige mogelijkheid tot vervolgonderwijs voor leerlingen van een school voor B.B.O. Prachtig zult u zeggen. Inderdaad, maar helaas is de praktijk iets anders. Want wat is de werkelijkheid?

De enige school voor HAVO die Aruba rijk is, heeft slechts een beperkte capaciteit. Hierdoor worden nogal wat kinderen na een toelatingsexamen verwezen naar het MAVO die de stroom echter ook niet kan verwerken waardoor weer een gedeelte terecht komt bij het technisch onderwijs. Helaas herhaalt zich daar het spelletje: Een flink gedeelte van het aantal leerlingen dat wel slaagt voor het toelatingsexamen kan niet geplaatst worden. Plaatsgebrek! Maar geen nood: het E.T.O. is er toch ook nog? En daar gaat de kans op vervolg-onderwijs voor de leerlingen van het B.B.O.

In Nederland kent men het ongeveer met ons E.T.O. te vergelijken I.T.O. (Individueel Technisch Onderwijs). In 1964 (gegevens van recenter datum heb ik jammer genoeg niet kunnen bemachtigen) was 23% van het aantal leerlingen bij dit I.T.O. afkomstig van een school voor B.L.O. Bij een indertijd ingesteld onderzoek bleek dat het technisch kunnen van deze „B.L.O.-jongens" slechts zeer weinig onderdeed voor dat van de overige leerlingen, doch dat hun I.Q. gemiddeld 18 punten lager lag: 70 tegen 88.97! Hun resultaten waren echter zeer bevredigend.

Op Aruba is nog geen 5% van het aantal leerlingen bij het E.T.O. afkomstig van het B.B.O. En daarmee is voor vrijwel alle jongens van het B.B.O. dit onderwijs tevens eindonderwijs. En dat stelt wel wat extra eisen aan het B.B.O.!

De instelling van een WERKKLAS verbonden aan een school voor B.B.O. zou een oplossing kunnen zijn. Een werkklas met als doel om door voorbereidende praktische en theoretische oefening onder in de arbeidssfeer liggende omstandigheden de overgang naar ambacht of doelmatige huisvlijt mogelijk te maken. En dit doel te verwezenlijken is tot op heden niet mogelijk als we bedenken dat twee van de vier scholen voor B.B.O. niet eens een handenarbeidlokaal hebben, laat staan een ruimte waarin een werkklas ondergebracht zou kunnen worden.

Hebt U Ook . . .

verbaasd gestaan over het feit dat onze huishoudscholen ressorteren onder de no-sexy? En dat met al de daar ten toon gespreide charme.

Precies te beschrijven hoe zulk een ruimte voor een werkklas ingericht zou moeten worden, hoe het werkplan zou moeten zijn, voor welke leerlingen dit onderwijs toegankelijk zou kunnen zijn, welke vaardigheden aangeleerd zouden moeten worden, hoe de plaatsing in het bedrijfsleven zou moeten geschieden, hoe de nazorg geregeld zou moeten zijn, zou ons hier te ver voeren. Voor geïnteresseerden heb ik een vrij uitgebreid plan ter inzage. Laten we vast mogen stellen dat een en ander op Aruba nog maar op een armzalige manier geregeld kan worden. Uiteraard doet men op de scholen voor B.B.O. al het mogelijke om op andere manieren de leerlingen toch wat beter voor te bereiden op een eventuele plaatsing in het bedrijfsleven: tijdens de handenarbeidlessen worden de leerlingen zoveel mogelijk vaardigheden bijgebracht (waarnaast de mogelijkheid tot vrije expressie zeker niet verwaarloosd wordt); leerlingen worden op gezette tijden als een soort „hospitanten" in een bedrijf geplaatst; er wordt de leerlingen geleerd zo zelfstandig mogelijk te werken etc. etc. Maar ideaal is het allemaal bij lange nog niet.

En hoe ligt een en ander nu voor de meisjes? Gelukkig kunnen we hier een heel wat gunstiger geluid laten horen. Alle vier de scholen voor B.B.O. beschikken over een vrij goed geoutilleerde keuken waarin plaats is voor 16 meisjes. Naast de gewone theorievakken wordt er les gegeven in o.a. koken, wassen en strijken en ander huishoudelijk werk. Ook voedingsleer, hygiëne en kinderverzorging komen aan de orde. Voor wat betreft het vak „koken" wordt er getracht de meisjes zover te brengen dat zij zelfstandig een maaltijd voor een bepaald aantal personen kunnen bereiden, waarbij ze zelf moeten bepalen wat hiervoor gekocht moet worden. Dat hierbij met een beperkt budget rekening gehouden moet worden verhoogt alleen maar het idee van werkelijkheid. De wijze waarop een en ander gerealiseerd wordt is niet op alle scholen gelijk maar de algemene lijn is wel ongeveer dezelfde. Zo kan men elke week een aantal meisjes zelf de inkopen laten doen onder supervisie van de klasseleerkracht. Het gekookte wordt uiteraard ook genuttigd. Luidt de opdracht voor een bepaalde leerling een maaltijd te bereiden voor vier personen dan moet zij ook werkelijk voor vier personen serveren. Dat er hierbij op gelet wordt dat de tafel op de juiste wijze gedekt wordt, dat er op de goede manier „geserveerd" wordt en dat de tafelmanieren in acht genomen worden behoeft geen betoog. Elke leerling heeft haar eigen „gereedschap". Voor het onderhoud en de opberging ervan is zij zelf verantwoordelijk.

Uiteraard stelt de intelligentie van de meisjes wel beperkingen. Zo zal men van een meisje dat slechts met moeite een zeer simpel leeslesje kan uitspellen niet mogen verwachten dat zij naar een geschre-

ven recept kan werken. Het uit het hoofd kennen van de verschillende bereidingswijzen zal hier echter de basis moeten zijn waarop zij ook later verder kan werken. Daar ook het onderwijs in de huishoudklassen zuiver individueel is kan men elk meisje op de voor haar meest geschikte manier opleiden. Uiteraard stelt dat wel hoge eisen aan het inzicht en het organisatietalent van de leerkracht.

Dat wij toch wel enig vertrouwen mogen hebben in het „huishoudonderwijs" op de scholen voor B.B.O. wordt wel bewezen door het feit dat die leerlingen die de gelegenheid krijgen „verder te studeren" aan een „gewone" huishoudschool daar over het algemeen vrij aardige resultaten bereiken, mits men niet van hen verwacht dat zij uit zullen blinken in de theorievakken en men daarnaast blijft beseffen dat debiel zijn zich niet alleen uit in een „niet kunnen leren", maar dat het meisje in wezen anders is. Een verkeerde benadering van het kind kan alles wat men op de school voor B.B.O. bereikt heeft in zeer korte tijd te niet doen. Alleen hierom al is het zo ontstellend belangrijk dat ook de leerkrachten op andere scholen wat meer weten over de manier van werken op een school voor B.B.O.

Om nog even terug te komen op de vraag die boven dit artikeltje staat: met de kanttekening dat de zaak voor de meisjes wellicht iets gunstiger ligt dan voor de jongens mogen we stellen dat het B.B.O. in heel veel gevallen eindonderwijs zal zijn, maar dat de mogelijkheden om dat onderwijs zo efficiënt mogelijk te doen zijn, zeker voor de jongens nog ontbreken.

1854 . . . 1911 . . . 1971

1854 De Eerste Armenwet in Nederland. Deze armenwet staat in de geschiedenis geboekstaafd als de politionele armenwet. Het lag immers niet in de gedachten om de armsten in de maatschappij een menswaardig bestaan te bieden, doch de armenwet werd in het leven geroepen om de maatschappij te beschermen tegen bedelarij en andere onoirbare praktijken die vaak uitgeoefend werden om in het leven te blijven.

Dus: Materiële steun voor de armen ter bescherming van de maatschappij.

1911 In een rapport van de Bond voor Nederlandse Onderwijzers, daterend van 1911, kunnen we over de oprichting van scholen voor buitengewoon onderwijs het volgende lezen:

„Onze Bond ziet in dit speciale onderwijs, vooral daarom zoveel goeds, wijl het is een noodzakelijke voorwaarde, waardoor het geheel, de ontwikkeling van het normale volkskind, beter tot zijn recht komt.

Grotere waarde ontlenen de scholen aan het feit, dat de gewone school ontlast wordt van die leerlingen die de voortgang van de normale leerlingen verhinderen."

Dus: Buitengewoon Onderwijs voor de gehandicapten om de normalen te beschermen.

1971 In het eerste boek van „Het Leerplan en de Leidraad voor het basisonderwijs op de Benedenwindse Eilanden van de Nederlandse Antillen" wordt de noodzaak tot uitbreiding van het aantal B.B.O.-scholen als volgt gemotiveerd (pagina 55):
„Op de Lagere School zijn de vaak talrijke leerlingen met afwijkingen een zwaar blok aan het been van de leerkracht. **De vernieuwingspogingen worden mede hierdoor ten zeerste belemmerd."**

Dus: .... !!!

Het jaar 1854 was ongeveer het begin van de industriële revolutie. Deze revolutie kan gezien worden als een voorbode voor de bewustwording van de arbeidende klasse. Het zou dan ook niet zo lang duren voor de basisgedachte van de armenwet veranderde (1912).

Het jaar 1911 was ongeveer het begin van het buitengewoon onderwijs. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat men uitgaat van de bescherming van het normale kind. Zeker niet als men een beetje op de hoogte is van de geschiedenis over het ontstaan van het buitengewoon onderwijs.

Maar...... bent u niet met ons van mening dat het niet meer past om in een werk, dat bedoeld is als standaardwerk voor het basisonderwijs op de Nederlandse Antillen, men nog in 1971 de noodzaak van het buitengewoon onderwijs tracht aan te tonen met het motief dat die afwijkende kinderen toch maar een blok aan het been zijn. Wellicht had men de noodzaak van buitengewoon onderwijs ook op positieve wijze kunnen benaderen. Het zou de samenstellers van bedoeld standaardwerk zeker gesierd hebben.

De zorg om het ernstig geestelijk gehandicapte kind

U hebt allen in uw omgeving wel eens een ernstig zwakzinnig kind ontmoet. Wellicht schrok zo'n kind u af, wellicht ook riep de ontmoeting met dit kind bij u een intens gevoel van medelijden op. Misschien dacht u deze ontmoeting te vergeten door uzelf in te prenten: „Het is wel meelijwekkend, maar wat heb ik er mee te maken?" Deze laatste gedachte berust dan wel op een misverstand, want het feit dat uzelf niet ernstig geestelijk gehandicapt bent, is alleen maar aan een toeval te danken. Het noodlot had ook u kunnen treffen. U bent eraan ontsnapt.

Ernstige zwakzinnigheid kan vele oorzaken hebben. Vast staat, dat zwakzinnigheid een gevolg is van ernstige onvolkomenheid van het hersenweefsel. Deze onvolkomenheid kan ontstaan zijn gedurende de zwangerschap van de moeder. Ook is het mogelijk dat het kind normaal wordt geboren, maar dat het noodlot zich voltrekt gedurende de eerste levensjaren van het kind. Zoals u wel bekend zal zijn, kan ook een geboortetrauma of een vroeggeboorte de oorzaak zijn van ernstige zwakzinnigheid.

Dikwijls lijdt het kind niet onder zijn geestelijke handicap. Hij heeft meestal ook geen besef van zijn „zo-zijn". Hij leeft dikwijls gelukkig, mits hij maar goed, deskundig en liefdevol benaderd wordt. Wij leven vaak onder spanning, we hebben zorgen en vaak een intens verdriet, kortom, ons leven is niet gevrijwaard van moeilijkheden. Het leven van een ernstig geestelijk gehandicapte is vaak zorgelozer, zijn wereldje is maar klein.

Reeds sinds 1958 wordt er op Aruba aandacht besteed aan de opvoeding en het onderwijs van het zwakzinnige kind. Het waren echter de niet-ernstig zwakzinnige kinderen die deze aandacht kregen. Tot nu toe is het aantal scholen voor „moeilijk lerende kinderen" gegroeid tot vier. Ik gebruik speciaal de term „moeilijk lerende kinderen", omdat de term „debiel" zo relatief is. Een kind noemen we namelijk debiel als hij onder andere het gewone onderwijs niet kan

volgen tengevolge van tekortkomingen in zijn intellektuele mogelijkheden. Bij de beoordeling „debiel" bij de volwassene valt echter de nadruk op de arbeidsongeschiktheid of het gemis aan sociale aanpassing.

De groep motorisch opvoedbare kinderen, "the trainable mental retarded children", is altijd een vergeten groep gebleven tot dat op de Prins Bernhardschool te Brazil een beperkte mogelijkheid voor opname van ernstig gestoorde kinderen werd geopend. Aan het begin van dit lopende schooljaar begon ook de Kibrahachaschool te Piedra Plat met een groep motorisch opvoedbare kinderen. Deze mogelijkheden moeten we echt wel zien als een tegemoetkoming voor de moeders van de ernstig gestoorde kinderen, die nu gedurende de schooltijd hun aandacht ook eens op andere noodzakelijke bezigheden kunnen richten. De verzorging van een gestoord kind is waarachtig geen lichte opgave. De opnamemogelijkheid voor motorisch opvoedbare kinderen aan de scholen voor moeilijk lerende kinderen moet mijns inziens wel gezien worden als een noodoplossing tot zelfstandige scholen deze kinderen kunnen opvangen.

Tijdens een bijeenkomst in het kader van de Aruba Society for Mental Health werd de idee geboren een stichting in het leven te roepen die zich speciaal zou belasten met de behartiging van de belangen van de geestelijk gehandicapte kinderen. Deze Stichting werd op 9 december 1964 een feit door het passeren van de notariële akte. Door deze Stichting werd met hulp van velen op Aruba geld ingezameld en plannen gesmeed om te komen tot een instituut waar de ernstig geestelijk gehandicapte kinderen verzorgd, opgevoed en onderwezen kunnen worden. Het is nu eindelijk dan zo ver dat met een aan alle zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dit instituut met financiële steun uit Nederland nog dit jaar, maar in ieder geval in de eerste helft van 1972 een realiteit zal zijn, althans de eerste fase van het „vier fasenplan". De vier fasen van dit plan zijn de volgende:

Eerste fase	dagverblijf voor 24 kinderen en een klas voor 12 kinderen
Tweede fase	uitbreiding van dagverblijf en school
Derde fase	internaat
Vierde fase	beschuttende werkplaats

Het dagverblijf heeft tot taak zeer jeugdige zwakzinnige kinderen op te voeden tot zelfredzaamheid. Het dagverblijf is een eerste opvang voor kinderen die de mogelijkheid geboden moet worden zich te ontwikkelen tot een zekere mate van zelfstandigheid in de handelingen van alledag, zoals eten, zich wassen, zich aankleden, enz. In het dagverblijf is deskundig personeel aanwezig dat tijd en mogelijkheden daarvoor heeft, terwijl thuis dikwijls noch tijd, noch aandacht daarvoor gevonden kan worden. Een goed dagverblijf heeft een verdeling in tweeën: Een **verzorgingsgedeelte** en een **opvoedingsgedeelte.** Om een kind in een opvoedingsgedeelte te kunnen plaatsen, moet het kind enige bereidheid kunnen tonen tot spelen. Komt het kind nimmer in aanmerking voor plaatsing in het opvoedingsgedeelte, dan zal het kind aangewezen blijven op het dagverblijf, het internaat of later: op een dagverblijf voor oudere zwakzinnigen.

In het dagverblijf vindt dus een selectie plaats. Het kind dat daarvoor geschikt is wordt overgeplaatst naar de school.

De goede imbeciel, die als kleuter veel overeenkomst vertoont met

de laagstaande debiel, is pedagogisch goed aangrijpbaar en zal in vele gevallen via de gewone kleuterschool op de school voor motorisch opvoedbare kinderen geplaatst kunnen worden.

Op de school staat de opvoeding centraal. Het onderwijs staat ten dienste van de opvoeding. De kennis die aangebracht wordt bestaat uit kennis van het kind zelf en uit kennis van de directe omgeving van het kind. Het aanbrengen van deze kennis geschiedt in de vorm van zaakonderwijs. De hoofdzaak op de school voor motorisch opvoedbare kinderen is de ontwikkeling van de motoriek. Hiervoor wordt uitgegaan van bewegingen waarbij het gehele lichaam betrokken is. Daarna wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de fijnere motoriek, tot dat tenslotte de ontwikkeling van de allerfijnste motoriek, de motoriek van het spreken aan de orde komt. Uit de gekweekte behoefte tot lichamelijke expressie kan wellicht de drang tot abstracte verbale expressie ontwikkeld worden, die weer de oorsprong kan zijn voor het leren „lezen", „rekenen" en „schrijven". Het is van vrij geringe waarde indien bij deze kinderen „in het wilde weg" wordt begonnen met het aanleren van de vaardigheden rekenen, lezen en schrijven.

Via de bewegingsoefeningen wordt getracht het karakter te vormen. Zelfbeheersing, zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen wordt gekweekt, terwijl concentratie wordt geoefend.

Ook wordt via de bewegingsoefeningen het verstand gevormd: de begrippen voor ruimtelijke verhoudingen (b.v. hoog, laag, ver, enz.) en de hoeveelheidsbegrippen (veel, weinig, enz.) worden beleefd. Via de groepsspelen krijgt ook de sociale vorming de aandacht. De meeste scholen voor motorisch opvoedbare kinderen hebben een groepenindeling in drieën: Aanvangsgroep, middengroepen en eindgroepen. De aanvangsgroep is er allereerst om de kinderen te laten wennen in het verkeren in groepsverband, waar een zekere orde en discipline is. Verder is het zeer belangrijk dat het kind in de aanvangsgroep deskundig wordt geobserveerd. In deze groep moet de senso-motoriek worden ontwikkeld, getracht moet worden de apatische imbeciel tot activiteit te brengen en de overbeweeglijkheid van de heretische imbeciel zal ingeperkt moeten worden.

In de middengroepen richt de groep zich vooral op de verbale expressie. De woordenschat moet uitgebreid worden. Het kind moet leren zijn gedachten in woorden te uiten, hij moet er dus toe worden gebracht in de groep door middel van het woord tot sociaal contact te komen. Het spel is in de middengroepen het belangrijkste middel om het doel, de verbale expressie te bereiken. Een ideale situatie zou het zijn indien op de school een logopedist(e) aanwezig was die behulpzaam zou kunnen zijn bij het verbeteren van de spreektechniek.

In de eindgroepen (arbeids- en huishoudgroep) zal er een gerichtheid moeten zijn op het leven van de pupil na het verlaten van de school. De schoolse aanpak verdwijnt en daarvoor in de plaats dient dan een werksfeer in de plaats te treden zoals de pupil deze later zal

Hebt U ook . . .

gelezen dat het K.O.V. (Katholiek Onderwijzers Verbond) in Nederland per 1 januari 1972 de K.O.V. (Katholieke Onderwijzers Vereniging) gaat worden?

ontmoeten in de beschuttende werkplaats. Dit wil niet zeggen dat de school de taak van een werkplaats tot zich trekt. Er blijft een wezenlijk verschil bestaan. Waar het in een werkplaats om het produkt gaat, mag dit in de school geenszins het geval zijn. Niet het produkt is doel, maar de werksfeer is een middel om de persoonlijkheidsontwikkeling van de pupil zelf te bevorderen. De werkklas en de huishoudklas moeten een middel zijn dat de motorisch opvoedbare moet helpen op zijn weg naar „zijn" volwassenheid.

Het Internaat treedt in de plaats van het huiselijk milieu indien door welke oorzaak dan ook het kind thuis niet te handhaven is. Er moet uitgegaan worden van de gedachte, dat een internaat, hoe goed en hoe liefdevol ook geleid, nimmer een goed ouderlijk huis kan vervangen. Slechts wanneer het kind thuis niet wordt geaccepteerd of wanneer het kind door zijn gedrag de gezinsontplooiïng stoort, dient overgegaan te worden tot opname in een internaat.

In het geheel van de sociaal-pedagogische zorg is een **beschuttende werkplaats,** waar de imbeciel op zijn wijze een schakel kan zijn in het arbeidsproces niet weg te denken. Helaas beschikt Aruba niet over industrie waaraan aparte afdelingen voor gehandicapten verbonden zouden kunnen worden. We blijven hier dus aangewezen op beschuttende werkplaatsen. Veel van de daar door de ernstig zwakzinnigen verrichte arbeid lijkt voor ons zinloos. Zinloos in die zin dat zijn arbeid geen economisch rendement oplevert. Veel echter van de door hen verrichte arbeid zal in deze zin wel zinvol zijn. Ik zou u graag mee willen nemen naar de beschuttende werkplaatsen in Rotterdam waar op een der afdelingen platen rubber en rollen linnen worden binnengebracht. Deze grondstoffen verlaten deze afdeling weer als voor de verkoop klaargemaakte gymnastiekschoenen. Op deze afdeling zijn ook imbecielen werkzaam. Ook zou ik u wel mee willen nemen naar het Hendrik van Boeyenoord te Assen waar werk wordt toegeleverd aan de aldaar gevestigde beschuttende werkplaatsen. Op een dier afdelingen worden zelfs rijwielen in elkaar gezet. Op die afdelingen zijn alleen imbecielen werkzaam. De kwaliteit van de produkten is goed, het arbeidstempo hoog genoeg voor de toeleverende bedrijven.

Maar of de arbeid nu zinvol of zinloos is in de economische betekenis, het belangrijkste is dat het in ieder geval zinvol is uit medemenselijke overwegingen. Arbeid geeft ook de imbeciel arbeidsvreugde, arbeid maakt ook zijn leven zinvol. Hij is een schakel in ons produktieproces.

Dank zij de goede verzorging en de voortschrijding van de kennis der medische wetenschap wordt ook de imbeciel steeds ouder. Zijn ouders zullen er op een gegeven ogenblik niet meer zijn en dan zal er een instituut moeten zijn dat de taak, zo toegewijd en opofferingsgezind door de ouders verricht, zal moeten overnemen. Ook de ouder wordende imbeciel die opgenomen was in het internaat voor de jeugdige imbecielen zal daar niet ten eeuwige dagen kunnen blijven. Het zal dus in de toekomst nodig blijken dat er een internaat komt voor ouder wordende zwakzinnigen. Misschien zal dit de vijfde fase worden die toegevoegd moet worden aan het bestaande „vier fasenplan" van de Stichting voor het Geestelijk Gehandicapte Kind, hoewel het kind dan geen kind meer is in de lichamelijke betekenis van het woord.

Enkele opmerkingen betreffende de zwakzinnigheid als sociaal probleem

De wijze waarop velen het probleem van de zwakzinnigheid benaderen wordt in sterke mate bepaald door stereotypiën. Al gauw spreekt men over zwakzinnigen alsof dit louter domme, misdadige, seksueel onbeheerste lieden zijn. Waar het sociale problemen betreft vormen wij ons nu eenmaal makkelijk stereotypiën. Ons denken beweegt dan niet meer langs de wegen der redelijkheid. Het is eerder sterk emotioneel bepaald.

Wij dienen ons met grote reserve op te stellen tegenover de stereotypiën, die verband houden met de zwakzinnigheid. Verdieping in het probleem kan ons behoeden voor stereotiepe opvattingen, waardoor wij de zwakzinnige op een andere wijze tegemoet kunnen treden.

> „Zolang het stamverband of althans een op hechte gemeenschappelijkheid gebaseerde bestaanswijze overheerste, waarin het individu en de individuele taken geheel waren geïncorporeerd, stelde men zich het probleem (sc. van de zwakzinnigheid) nauwelijks". (Drs. Zaat: Zozeer mens als wij. Tilburg 1961).
>
> „Zo mag worden aangenomen, dat in de z.g. onontwikkelde gebieden het verschijnsel der zwakzinnigheid en inzonderheid dat van de lichte gevallen daarvan, die toch het merendeel uitmaken, niet of nauwelijks wordt opgemerkt". (Dix en van Houte: Zwakbegaafdheid. Utrecht 1955).

Deze beide citaten lijken mij een bevestiging van de gedachte dat in de voorbije eeuwen waarschijnlijk zeer veel imbecielen niet als zwakzinnigen zijn onderkend en dat de debielen tot voor kort gewoonweg niet „bestonden".

Tot omstreeks 1900 heerste alom de mening dat het aantal zwakzinnigen maar klein was. Zo klein dat het nauwelijks een probleem vormde. Momenteel rekent men ongeveer 75% van het aantal zwakzinnigen tot de debielen, de lichte gevallen dus. Deze debielen nu werden tot voor kort niet als zwakzinnigen onderkend. Men wist niet dat zij bestonden.

De samenleving die thans zulke hoge eisen stelt aan het individu, was in vroeger tijden niet zo gecompliceerd en veeleisend. De individuen die wij nu als debielen diagnostiseren vielen in die maatschappij niet op als anders-zijnden en functioneerden in de samenlevingsverbanden op normale wijze mee.

In 1929 concludeerde men na een nauwkeurig onderzoek dat van de totale Engelse bevolking 2 à 2½ tot de zwakzinnigen gerekend kon worden. Van deze zwakzinnigen gold 5% als idioot, 20% als imbeciel en 25% als debiel.

Het valt te betwijfelen of die cijfers thans nog gelden. Hetzelfde geldt voor bijv. het jaar 1650. Was toen ook 2 à 2½% van de Engelse bevolking zwakzinnig?

Op deze vraag is het niet mogelijk een bevredigend antwoord te formuleren. Het is namelijk niet bekend of in het percentage zwakzinnigen op de totaalbevolking een constantie aanwezig is. In 1950 kwamen enkele onderzoekers in Engeland al tot een percentage van 4 à 5%.

Wij kunnen alleen maar aannemen dat er in vroeger tijden zwakzinnigen zijn geweest. Aantallen zijn niet te geven. Doordat de maatschappij aan het individu minder hoge eisen stelde, moet het aantal individuen waarbij de zwakzinnigheid evident was beperkt zijn geweest. Bovendien was de sterfte onder zuigelingen veel groter dan nu het geval is. De zwakzinnige baby heeft vaak extra zorg nodig. Veelal zal deze zorg hebben ontbroken. De sterfte onder zwakzinnige zuigelingen moet bijgevolg boven het toch al hoge gemiddelde hebben gelegen.

In samenlevingen die nog niet de gecompliceerdheid bezitten van de westerse heeft men onderzoek verricht naar aantallen zwakzinnigen. Margaret Mead geeft verslag van zo'n onderzoek.

> „In de Manoea-archipel met een bevolking van iets meer dan 2000 zielen, zag ik één geval dat ik als idiotisme zou willen classificeren, één imbeciel, één jongen van veertien die zowel zwakzinnig als krankzinnig leek te zijn...... Onder de meisjes die ik nauwkeurig bestudeerde, was er maar een (..) die voldoende beneden de algemene intelligentiemaatstaf was om haar een mongooltje te kunnen noemen". (De groei naar volwassenheid. Utrecht 1965).

In de negentiende eeuw werd het onderwijs volksonderwijs. Steeds meer kinderen ontvingen onderwijs in schoolverband. Ook voor zwakzinnige kinderen kwamen er speciale scholen of klassen. Maar deze scholen waren niet voor kinderen die wij thans als debielen kwalificeren. Deze scholen waren voor kinderen waarbij de zwakzinnigheid duidelijk aan de dag trad, d.w.z. de ernstige gevallen, de imbecielen. De nog onbekende debielen moesten naar de gewone lagere school. Deze school was intellectualistisch en prestaties van de debiele leerlingen bleven natuurlijk ver onder de maat. Tijdens het grootste deel van de vorige eeuw bestond er nog geen leerplicht. Het falen van de debiele kinderen op school zal dan ook in de meeste gevallen wel tot gevolg hebben gehad dat het kind van school gehaald werd en in het arbeidsproces werd ingeschakeld.

De situatie veranderde echter volkomen toen de leerplicht in verschillende landen werd ingevoerd. Toen was het niet langer mogelijk om slecht-lerende kinderen van school te houden.

Er wordt wel eens beweerd dat de leerplicht de debielen „maakte". Plotseling werd men geconfronteerd met een grote groep kinderen, die oppervlakkig gezien normaal waren, maar niet de capaciteiten bleken te bezitten om het onderwijs met succes te volgen. De meedogenloze toets van de schoolplicht wees de tot op dat moment nog onbekende groep debielen aan.

Deze debielen vertoonden één typerende overeenkomst met de imbecielen, n.l. de tekortkomingen in het intellectueel functioneren. Op grond van deze overeenkomst werden de idioten, de imbecielen en de debielen als één groep van gehandicapten beschouwd. Tot op heden is dit zo gebleven.

In de westers georiënteerde samenleving werden de eisen, gesteld aan het individu, voortdurend hoger. Het aantal individuen dat aan deze eisen niet meer kon voldoen nam steeds meer toe.

Er kwamen testmethoden om de intelligentie te meten. Toen men met deze tests op uitgebreide schaal aan het werk ging bleek het aantal zwakzinnigen een zulk afschrikwekkende omvang aan te nemen dat men in hoge mate verontrust raakte en er al gesproken

werd van een bedreiging van de beschaving.

Omstreeks 1920 onderzocht men de frequentie van zwakzinnigheid bij verschillende leeftijdsgroepen. De uitslagen van twee van dergelijke onderzoekingen wil ik hier vermelden.

	1e onderzoek	2e onderzoek
0—4 jaar	Frequentie gering	Frequentie gering
5—9 jaar	15.5 per 1000	11.8 per 1000
10—14 jaar	25.6 per 1000	43.6 per 1000
15—19 jaar	10.8 per 1000	30.2 per 1000

Bij de kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot 4 jaar werden alleen de ernstige vormen van zwakzinnigheid onderkend. Vandaar de geringe frequentie.

Bij kinderen in de schoolleeftijd gaat de frequentie snel omhoog. Zwakzinnige kinderen in de leeftijd van 5 tot 9 jaar worden vaak nog niet ontdekt. Vaak kunnen zij zich in de eerste klassen der basisschool nog net handhaven. In de hogere klassen vallen zij echter onherroepelijk uit. Vandaar de hogere frequentie in de leeftijd van 10 tot 14 jaar.

Tenslotte de 15- tot 19-jarigen. Hier neemt de frequentie weer af. Dit kan verklaard worden uit het feit dat na het 14e, 15e jaar een groot gedeelte van de groep zwakzinnigen normaal in het arbeidsproces wordt opgenomen. Zijn de maatstaven van het schoolse milieu eenmaal weggevallen dan blijken vele zwakzinnigen geen moeilijkheden meer op te leveren.

Al spoedig na de ontdekking dat velen slechts een intelligentie beneden het gemiddelde vertoonden, zag men in dat men te maken had met een sociaal probleem. Een Engelse definitie uit 1908 stelt: The feebleminded are persons who are capable of earning a living under favorable circumstances, but are incapable from mental defect existing from birth or early age (a) of competing on equal terms with their normál fellows, or (b) of managing themselves and their affairs with ordinary prudence. Het criterium vormt hier dus de sociale aanpassing.

Men zag de zwakzinnigheid als de moeder van misdaad, armoede en ontaarding. Zo stelde een Amerikaanse deskundige in 1912: The feebleminded are a parasitic, predatory class, never capable of selfsupport or of managing their own affairs. The great majority ultimately become public charges in some form. They cause unutterable sorrow at home and are a menace and danger to the community. Feebleminded women are almost invariably immoral and...... usually become carriers of veneral disease or give birth to children who are as defective as themselves. Every feebleminded person, especially the high-grade imbecile is a potential criminal, needing only the proper environment and opportunity for the development and expression of his criminal tendencies. (Davies. The mentally retarded in society. N.Y. 1964).

Zwakzinnigheid betekende dus gepredisponeerd zijn om tot wangedrag aangezet te worden, om door anderen te worden misbruikt, doordat de zwakzinnige de consequenties van zijn daden niet kan overzien.

Men verloor echter wel uit het oog dat er bij het overgrote deel der zwakzinnigen nooit sprake is van ontoelaatbaar gedrag. De correlatie intelligentietekort-delinquentie blijkt maar weinig positief te zijn.

Dat zwakzinnigen zich misdragen is veelal een gevolg van het feit dat zij komen uit gezinnen, waar de leiding van ouders ontbreekt, zoniet dan toch veel te wensen overlaat, moeilijkheden zijn op affectief en/of economisch gebied e.d.

Zij staan zo vanzelfsprekend bloot aan de invloed van anderen, die van de suggestibiliteit van de zwakzinnige misbruik maken. Maar omstreeks 1920 zag men nog niet in dat er goede en slechte zwakzinnigen waren. Toen was elke zwakzinnige automatische een slechte.

Een zwakzinnige is doorgaans echter van nature aanhankelijk, betrouwbaar en ijverig. Hij wil zijn als de andere mensen rondom hem. Hij is suggestibel en heeft steeds behoefte aan leiding. Slechte invloeden vanuit het milieu of de omgeving, de spot van de gemeenschap en het gevoel een sociale verschoppeling te zijn, kunnen er wel de oorzaak van zijn dat hij sociale regels gaat overtreden. Het sociale gedrag van het individu vindt immers een fundament in de sociale situatie waaraan het individu participeert.

Sedert 1960 huldigt men in de Verenigde Staten de opvatting dat bij zwakzinnigheid het accent dient te liggen op de achterstand in het intellectueel functioneren. Dit is niet nieuw. Wél nieuw is dat men, wil men kunnen spreken van zwakzinnigheid, het noodzakelijk acht dat er naast het gebrekkig intellectueel functioneren ook duidelijk een tekort in de sociale aanpassing aan de dag moet treden.

Dit houdt nu in dat het mogelijk is dat een bepaald individu het ene moment als zwakzinnig gekwalificeerd kan worden en op een ander moment niet meer. De opvatting van ,eens zwakzinnig, altijd zwakzinnig' wordt hiermede verlaten.

Zwakzinnigheid wordt voorgesteld als een relatief begrip.

Deze Amerikaanse opvatting heeft in Europa de studie van de zwakzinnigheid in beweging gezet en het lijkt er momenteel op dat ook daar vele deskundigen de nieuwe ideeën als waardevol beschouwen.

Ik wil wat verder ingaan op de Amerikaanse theorie. Aanpassen betekent een zich kunnen richten naar de natuurlijke en sociale eisen van de omgeving. Bij zwakzinnigheid moet het tekort aan intelligentie zich reflecteren in een verzwakt aanpassingsgedrag. Dit kan tot uiting komen in de rijping, de leerfunctie en de sociale aanpassing. Deze drie aspekten van de aanpassing zijn van verschillende betekenis als kwalificerende conditie voor zwakzinnigheid.

a. De rijping. Hierbij gaat het vooral om het ontwikkelingsniveau van het kind in de eerste levensjaren. Het gaat dan om het leren zitten, lopen, spreken etc. In deze activiteiten komt het aanpassingsgedrag voornamelijk tot uiting. Bijgevolg wordt vertraging in of uitblijven van deze bekwaamheden in de voor-schoolse jaren gezien als een aanwijzing voor mogelijke zwakzinnigheid.
b. De leerfunctie. Vaardigheid in het leren wijst op het vermogen om kennis op te doen uit de ervaring. Leermoeilijkheden zijn gewoonlijk het meest manifest in abstracte situaties. Zijn zij van lichte aard dan worden zij meestal niet onderkend voor de tijd dat het kind naar school gaat. Zwakke leercapaciteiten, vooral in de schooljaren, worden zo tot een belangrijke indicatie voor zwakzinnigheid.
c. De sociale aanpassing. Deze wordt in de volwassenheid het voornaamste criterium voor zwakzinnigheid. Deze aanpassing

wordt uitgedrukt in de mate waarin een individu in staat is om zichzelf onafhankelijk in de gemeenschap en in zijn werkkring te handhaven, door zijn wil om persoonlijke en sociale verantwoordelijkheden en normen, door de gemeenschap aanvaard, te aanvaarden.

De gebrekkigheid in een of meer van deze drie aspekten van de aanpassing kunnen nu een individu als zwakzinnig kwalificeren. Nauwkeurige criteria voor de beoordeling van deze drie aspekten zijn er niet. Het is niet mogelijk een verzwakte functie precies vast te stellen. Algemeen beoordeelt men de aanpassing, de leerfunctie en de rijping in vergelijking met dat wat de gemeenschap als normaal rekent.

De objectieve meting van de intelligentie door middel van tests moet dus worden aangevuld met gegevens over de ontwikkeling van bijv. het lopen, spreken e.d. en de beoordeling van het huidige aanpassingsgedrag. Een test alleen is onvoldoende om tot een juiste diagnose te komen. Het intellectueel functioneren beneden het gemiddelde dient weerspiegelt te zijn in een van de drie genoemde aspekten van het adaptive behavior. Zoniet dan mag niet (meer) van zwakzinnigheid worden gesproken.

Voor de licht-zwakzinnigen die hun anders-zijn-dan-anderen zo vaak en zo pijnlijk moeten ervaren, die vaak een gerechtvaardigd gevoel hebben van tekort te worden gedaan en die in hun zelfwaardering worden aangetast, zouden als deze nieuwe ideeën over de zwakzinnigheid algemeen ingang vinden, een prettiger leven kunnen krijgen, wanneer zij eenmaal aangepast in hun gemeenschap, het odium van zwakzinnigheid zouden verliezen.

Hoe werkt men nu op een school voor B.B.O. ?

Toen ik voor het eerst een school voor (toen nog) B.L.O. binnen stapte wist ik niet wat ik ervan moest denken. Het leek mij maar een vrij rommelig geheel waarbij iedereen maar zo'n beetje aanrommelde. De leerlingen werkten uit verschillende boekjes, waren vaak niet eens met hetzelfde vak bezig. De onderwijzer wandelde door de klas, legde aan de ene leerling een som uit, hielp daar een jongen met een taallesje of liet een ander een stukje lezen. Op de tafeltjes werd met allerlei geheimzinnige leermiddelen gewerkt al zag ik ook weer ergens een telraam te voorschijn komen. Vergeefs wachtte ik op het moment dat de onderwijzer zich als een vorst voor de klas zou opstellen om na drie tikken met een potlood op de tafel met de magische woorden „kinderen pak je rekenboek, bladzijde 25 som 4" een begin te maken aan de reken-exercitie. Niets van dat alles! Volgens mij klopte er iets niet. Wat moest hier nu van terecht komen? En het heeft nog vrij lang geduurd voordat ik ontdekte dat er in die ogenschijnlijke chaos wel degelijk een lijn zat.

Hoe verloopt nu een willekeurige dag in een klas op een school voor B.B.O.? (Hierbij moet ik wel opmerken dat de situatie die ik hieronder zal schetsen niet op elke school identiek zal zijn). Als de bel gaat gaan de leerlingen voor de klas in de rij staan, bij de tweede bel gaan ze naar binnen en zoeken hun eigen (vaste) plaats op. Op onze

school begint elke morgen met het vak lezen, dus pakken alle leerlingen hun eigen leesboek. Daar de lees-capaciteiten per leerling nogal verschillen hebben ze niet allemaal hetzelfde boek. Een voor een komen de leerlingen bij mijn tafel en lezen een stukje hardop. Komt er een woord in voor waarover wel iets te vertellen is dat voor de anderen ook wel interessant is dan wordt dat klassikaal gedaan. Is een jongen klaar met lezen dan begint hij vast met zijn rekenen. Hij gaat gewoon verder waar hij de vorige dag gebleven is. Duikt er een moeilijkheid op dan wordt hij op weg geholpen. Zonodig wordt hem een voor die bepaalde moeilijkheid bedoeld hulpmiddel gegeven waarmee hij dan gaat oefenen. Is het nodig dat wat extra oefenstof doorgewerkt wordt dan krijgt hij een daarvoor aanwezige (en door de leerkrachten zelf vervaardigde) rekenkaart. Zijn boek laat hij dan even voor wat het is. Tenslotte is dat boek maar een leidraad en geen starre methode en, anders dan bij het klassikale systeem, behoeft hij niet bang te zijn achter te raken bij de rest van de klas. Is het nuttig voor een bepaalde leerling wat extra tijd aan zijn rekenen te besteden dan kan dat: het einde van de „rekenles" valt voor elke leerling op een verschillend tijdstip, waardoor aan elk vak de voor het kind noodzakelijke tijd kan worden besteed. Zijn de leerlingen wat ouder dan kan men over gaan op een soort dagprogramma's: per schooldag moet dan een bepaalde hoeveelheid stof worden doorgewerkt. In welke volgorde hij dat doet mag hij dan zelf bepalen. Voor enkele leerlingen kan zelfs wel een weekprogramma worden opgesteld. Voor heel veel leerlingen is dat echter een te groot beroep op zijn verantwoordelijkheidsgevoel. We moeten er evenwel voor waken te lage eisen aan het kind te stellen. Ik ben bang dat velen nog menen dat het een kind op een school voor B.B.O. wat makkelijk gemaakt wordt. Immers: wij zijn niet zo streng gebonden aan een lesrooster terwijl de hoeveelheid stof die een kind moet doorwerken niet zo nauwkeurig omschreven is. Maar niets is minder waar. We stellen wel degelijk hoge eisen aan het kind. Hij moet het bereikbare halen en niets minder. En daartoe zal zeker een debiel „steeds op zijn tenen moeten staan". Doet men dat niet dan zal bij het kind al erg vlug de mening post vatten dat „hij het toch niet kan". Al brengt een kind op een bepaald moment niets terecht van rekenen dan is dat zeer zeker geen reden om het dan maar te laten tekenen. Hij zal moeten leren moeilijkheden te overwinnen. Het is hartverwarmend om te zien hoe een leerling reageert als hij een bepaald type som eindelijk door heeft. Rekenen is dan plotseling een fijn vak geworden. En met iets meer moed zal hij een volgende moeilijkheid te lijf gaan. Al zal zeker in het begin een gezonde portie dwang uitgeoefend moeten worden. En ook hierin moet men voor elk kind andere maatstaven aanleggen. Uiteindelijk moeten we er voor blijven waken het kind een afkeer voor het schoolwerk te bezorgen. En om de karakters van de verschillende kinderen op de juiste manier te „bespelen" is een grote mate van virtuositeit nodig. En voor een buitenstaander is in de manier van werken van een leerkracht bij het B.B.O. zo op het eerste gezicht vaak weinig orde te bespeuren. Maar weest ervan overtuigd dat er steeds volgens een bepaald plan gewerkt wordt. Alleen is er geen eenheidsplan maar zijn er in een klas van achttien leerlingen even zovele „plannen". En dan kan het voorkomen dat een leerling met handenarbeid bezig is terwijl de rest op de theorievakken zit te zwoegen.

Vrijwel elke dag staat er handenarbeid of sport op het programma. En alweer niet om de kinderen zoet te houden. Ook bij deze vakken een zeer doelbewust werken. En: moeilijkheden zijn er om overwonnen te worden. En moeilijkheden zijn er genoeg! Men meent nogal eens dat debielen zo vreselijk handig zijn. Maar niets is minder waar. Debiliteit is een zeer complexe zaak en uit zich in vele facetten. Alleen al zijn gebrekkige intelligentie is een handicap bij handenarbeid en sport. Maar heel vaak hapert er ook wel iets aan de wilskracht, het doorzettingsvermogen, het sociaal gevoel. Maar juist dan zijn handenarbeid en sport zeer belangrijke vakken en worden als leer- en opvoedingsmiddel gretig door ons gebruikt. Maar alweer: elk kind zijn eigen aanpak. En voor de buitenstaander alweer een reden om ons onderwijs zo „rommelig" te vinden. Maar met een tegenwoordig bijna ouderwets gevoel voor orde en discipline zetten we de kinderen keurig in de rij als ze na afloop van weer zo'n „rommelige dag" naar de bus gaan. En met datzelfde gevoel voor orde zetten we de kinderen de hele dag door figuurlijk gesproken „in de rij". Zij moeten gewoon leren zich aan te passen aan de gemeenschap en het zich leren aanpassen aan de kleine klasse gemeenschap is hiervoor een heel mooi uitgangspunt. Bij alles wat een B.B.O.-leerkracht doet moet hij het „waarom" voor ogen houden. Een beetje doordraverij? Beslist niet, het wordt een tweede natuur. Misschien dat mede daardoor de B.B.O.-leerkracht toch wel een beetje „typisch" is!

Buitengewoon Onderwijs op Aruba

Bezien we het Buitengewoon Onderwijs op Aruba, dan valt ons allereerst op hoe ongedifferentieerd dit wel is. Er zijn n.l. vier scholen voor buitengewoon onderwijs, allen bestemd voor debiele leerlingen.

Op twee scholen — de Kibrahacha-school en de Prins Bernhard-school worden ook imbeciele leerlingen aangenomen. Uit pure menselijke overweging heeft men hiertoe besloten. Niet omdat men pretendeert adequaat „imbecielen-onderwijs" te kunnen geven. Wel met het besef, dat debielen en imbecielen eigenlijk niet in hetzelfde schoolgebouw thuishoren.

Verplaatsing in de situatie van de ouders en in de situatie van het imbeciele kind — hoe moeilijk dat ook is — rechtvaardigt het opnemen van deze kinderen in een aparte klas op de school voor debielen. Met de vurige hoop, dat deze oplossing van tijdelijke aard zal zijn.

Zeer waarschijnlijk kunt u in deze aflevering van het VLA-blad, voor wat de imbecielen betreft positieve berichtgeving vernemen.

De aanname van leerlingen op de school voor debielen geschiedt op basis van een IQ. Het IQ wordt bepaald door middel van de Snijders-Oomen-test. De test wordt afgenomen door het hoofd der school. Hoewel dit eigenlijk de taak van een psycholoog is, zijn de hoofden der scholen wel verplicht zelf te testen, daar wij op Aruba niet over een psycholoog kunnen beschikken.

Daarbij komt nog, dat het testen vaak onder zeer moeilijke omstandigheden moet gebeuren — zowel voor het kind als voor het hoofd der school.

Om velerlei reden is het dikwijls niet mogelijk het kind buiten schooltijd te testen. Onder schooltijd testen houdt in, dat men vaak gestoord wordt door de telefoon, postbode, ouders, bezorgers van bestellingen, geluid uit de klassen enz. enz. Dat genoemde storingen van gunstige invloed zijn op het test-resultaat, menen we te mogen betwijfelen. Het omgekeerde zal eerder het geval zijn.

Daarbij komt nog, dat we, als we het IQ testen, nog steeds niet weten wat we precies testen. Vast staat, dat het laatste woord over intelligentie nog lang niet is gezegd. Een IQ-bepaling, hoe nauwkeurig en deskundig dit ook mag geschieden, mag en kan niet voldoende zijn, om op grond hiervan een kind naar een B.B.O.-school te verwijzen. We missen niet alleen de psycholoog, maar ook de schoolmaatschappelijk werkster die ons de noodzakelijke gegevens kan verschaffen omtrent het milieu van het kind. Om tot een zo juist mogelijke diagnose te kunnen komen, is een uitgebreid medisch onderzoek eveneens noodzakelijk. Afwijkingen aan gehoor- en of gezichtsvermogen kunnen aan het licht komen — een sluimerende ziekte, ondervoeding enz.

Verder is het noodzakelijk, dat de pedagoog een pedagogisch-didaktisch onderzoek instelt, waardoor we een beter inzicht krijgen in de specifieke schoolproblemen. Dit is eigenlijk de eerste en belangrijkste taak van het hoofd der B.B.O.-school. Een dergelijk onderzoek grondig instellen vraagt veel tijd — en daar ontbreekt het aan. Het hoofd der school heeft teveel taken, waardoor hij aan zijn primaire taak niet of niet voldoende kan toekomen.

Verder is het heel wel mogelijk, dat om een juist beeld van een kind te krijgen, een psychiatrisch onderzoek gewenst is. Zonder zijn hulp kunnen we bijvoorbeeld geen goed inzicht krijgen in het epileptische kind — we weten niet wat we mogen en kunnen eisen.

Een kind naar een B.B.O.-school verwijzen is een ingrijpende gebeurtenis, omdat we de toekomstkansen voor het kind aanzienlijk beperken. Een verantwoorde plaatsing kan alleen geschieden, als er een multi-disciplinair onderzoek is ingesteld!

Willen we op de B.B.O.-school gericht kunnen werken, dan is eveneens een multi-disciplinair onderzoek noodzakelijk! In gezamelijk overleg kan dan een verantwoord pedagogisch-didaktisch plan worden opgesteld. Zonder dit plan werken we in de ruimte.

Wat gebeurt er met de leerlingen die om andere redenen dan debiliteit toch niet in staat zijn het Basisonderwijs met sukses te volgen?

Deze kinderen moeten noodgedwongen terug verwezen worden naar de basisschool, waar ze voor de klasseonderwijzer vaak een zware last betekenen. Hij heeft immers niet de tijd om zich intensief met deze kinderen bezig te houden. Aan het eind van het schooljaar wordt er van hem verwacht, dat hij klaar is met zijn leerstof. Van de 800 leerlingen verwezen naar de B.B.O.-school te Brazil, blijken 154 leerlingen te goed voor de school voor debielen. Dat is 19,25%!

De oplossing hiervoor is mijns inziens de oprichting van een LOM-school. Uiteraard beweren we niet, dat alle 154 kinderen op de LOM-school thuishoren — dat kan alleen het multi-disciplinaire ingestelde onderzoek uitwijzen! Waarmee we tevens stellen dat de oprichting van een school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden alléén zin heeft, als er tegelijkertijd een toelatingscommissie wordt ingesteld.

Wij beweren niet, dat alle problemen in het Buitengewoon Onderwijs opgelost zullen zijn door instelling van zo'n adviescommissie.
De Orthopedagogiek staat nog in de kinderschoenen!
Al zou het mogelijk zijn de diagnose haarfijn in te stellen, dan nóg zijn we vaak niet in staat te genezen omdat we de weg naar de genezing niet of ten dele kennen. Of, met de heer Dercksen te spreken: „In de orthopedagogiek is er géén bekend verband tussen diagnose en therapie".
Heeft bovenstaande niet zozeer direkt iets te maken met de stand van zaken in het Buitengewoon Onderwijs op Aruba: wij vermelden dat alleen, om niet de schijn te wekken dat we er met de instelling van een adviescommissie wel zouden zijn.
Integendeel! Maar het zou wel het begin kunnen zijn tot een meer verantwoorde en gerichte vorm van Buitengewoon Onderwijs.
Daar hebben de kinderen èn de ouders recht op!

Hulp aan het niet-schoolgaande gehandicapte kind

Daar er op Aruba nog geen enkele instelling is om zwaar gehandicapte kinderen te helpen, die niet in staat zijn een school te bezoeken en om tevens de ouders tegemoet te komen, werd een jaar geleden besloten deze kinderen eenmaal per week een middag bij elkaar te brengen en zodoende op de eerste plaats aan kind en ouders, vooral de moeder, enige ontspanning te bieden. Met dit voorlopige doel voor ogen, ging men van start.
Thans willen we zien wie dit kind is, in zijn groeiend mens-zijn.

We vragen ons af zoals Dr. M. H. Goedman en Drs. H. Koster (Nijkerk 1969) **„Hoe moet ik verder met dit kind".** Zo kunnen we niet alleen het kind, maar ook omwille van het kind de ouders helpen.

Daarvoor moet de opvoeder aan enkele ernstige eisen voldoen: n.l. deelnemen aan het leven van de toevertrouwde kinderen met kennis van zaken, bekwaamheid, menselijke deelneming, met opgave van de hele persoon, innerlijk bij de levensopgave van de kinderen zelf betrokken zijn.

Via gegevens, observatie en doordenken zal men zijn opvoedkundig handelen moeten vertalen en aanpassen aan de actuele pedagogische situatie, die toekomst gericht moet zijn.

In het samenspel van opvoeder en kind presenteert het kind zich aan zijn opvoeder in zijn hulpeloosheid, als gesitueerd wezen, met zijn 'drang' naar groot-worden. De opvoeder presenteert zich als persoon aan het kind in de wijze waarop hij op hem inspeelt.

Vanzelfsprekend is de opvoeder voor de opvoedingssituatie verantwoordelijk. Hij zal een sfeer scheppen waarin het kind zich veilig en gelukkig voelt. Het kind zal daarin ervaren dat de opvoeder hem neemt zoals hij is. Dit blijkt b.v. uit zijn blik, ja uit zijn hele houding, waardoor hij van binnenuit vertrouwen wekt; niet onverschillig is maar aanmoedigend, en uitnodigt tot reactie. Door zich zo in te stellen krijgt het kind kans zichzelf te zijn, voelt het zich veilig, kan het gestimuleerd worden tot concentratie, geboeid en zinvol met iets bezig zijn en verdwijnt steeds meer zijn hulpeloosheid.

Uit de vluchtige erkenning in het begin, kan een vertrouwensrelatie zich opbouwen, waardoor het kind meer aanspreekbaar wordt.

Kijken naar de mogelijkheden van het kind en deze doorzien, is

meer dan een constateren. Vanuit het inzicht in de mogelijkheden kan de opvoeder verder bouwen.

We moeten dus zoeken naar de **mogelijkheden** van het gehandicapte kind, die als ‚bouwstenen' onmisbaar zijn, wil men een zekere mate van pedagogisch aanspreekbaar zijn ontwikkelen, die opvoeding mogelijk maakt.

We stimuleren de kinderen in hun groei naar mens-worden, tot menselijk leven, dit is tot geestelijk ontwaken; we wekken het ontwakend reageren van binnenuit. Dit vereist grote wekkracht en intensieve betrokkenheid. We proberen in contact te treden met het kind, een elkaar raken zodat het er toe komt een ‚antwoord' te geven, een zin te geven aan zijn omgang met dingen en mensen. Dit blijkt uit zijn lach of misschien al zijn blik. Het contact kunnen we bevorderen door het kind te koesteren, te strelen, een schouderklopje, het toe te spreken met intonatie enz., zodat het ook affectief ontwaakt.

Dan zal zijn beleving omgezet worden in actie. Dit wordt mede gestimuleerd door het veel spreken met het kind, tevens ontwikkelt zich dan zijn taal.

Dit alles proberen we te bereiken via of in de spelsituatie waarin tegelijkertijd de spelactiviteit zich ontwikkelt en tevens het lichamelijk-in-de-wereld-zijn.

Men moet proberen aan te voelen en te doorzien het werkelijk bedoelen van de acties en reacties in het samenspel.

Zie ik nog even kort terug op de poging om de gehandicapte kinderen en hun ouders te helpen, dan meen ik het volgende te mogen zeggen:

De ouders worden vooral indirect geholpen en gesteund in hun moeilijke en zware taak van de opvoeding van hun kind, doordat zijzelf en de overige gezinsleden merken hoe dit kind zich verheugt op de clubmiddag.

De kinderen zelf hebben zichtbaar vorderingen gemaakt in hun persoonlijke ontwikkeling en de omgang met huisgenoten, leiders en speelgenoten. Enkelen gaan al uit eigen beweging op tijd naar het toilet. Het wekt verbazing, ofschoon allen min of meer egocentrisch georiënteerd zijn en individuele hulp behoeven, als men bij tijd en wijle ziet dat ze hand in hand lopen of als twee doofstommen met elkaar zitten te „praten" en spontaan tot samenspel overgaan.

We zijn blij dat we de gehandicapte kinderen kunnen amuseren en aan hun opvoeding en persoonlijkheidsontplooiing mogen meewerken. Graag zouden we echter zien dat een team van deskundigen beschikbaar was om ons in ons werk te begeleiden.

En wat houdt het nu eigenlijk allemaal in?

Ik kan er niets aan doen maar als je zo alle geschrijf over het B.B.O. eens allemaal leest dan bekruipt je wel eens het angstige gevoel dat al dat gegoochel met termen en ingewikkelde volzinnen wel allemaal erg ingewikkeld staat maar dat daardoor de werkelijkheid min of meer uit het oog verloren wordt. Als je alle vakliteratuur eens naslaat dan lijkt het wel eens of al dat gebral een hoop werkelijke kennis en echt begrip moet verdoezelen.

Men haalt boeken met ellenlange en zeer ingewikkelde titels aan, men laat achteloos wat dure termen vallen en hoopt dat niemand er

achter zal komen dat het ook voor de schrijver even zovele verbalismen zijn. In gezelschap doet men dan zeer geïnteresseerd over al die hoogdravende artikelen maar thuis bladert men de zaak eens vluchtig door en legt alles naast zich neer. In de beslotenheid van de eigen kamer hoeft men tenslotte de schijn niet op te houden. En laten we eerlijk zijn: we hebben gewoon behoefte aan een stel schoolmeesters met hart voor de zaak. Die niet alleen heel gewichtig over de problemen kunnen praten maar die iets doen. Die desnoods willen roeien met de riemen die men heeft. Die niet niets doen omdat er hogerop iets niet goed geregeld is. Overmacht, zegt men dan! Uiteraard mag, nee MOET men blijven ijveren voor verbeteringen in allerlei toestanden maar als men dan maar wel blijft werken. Ook al is er nog zoveel te wensen. Het B.B.O. IS niet ideaal, er klopt zelfs een heleboel niet maar er wordt door velen nu eindelijk eens iets GEDAAN. We weten allemaal dat er een toelatingscommissie (of adviescommissie of hoe men het ook wil noemen) moet komen, maar die is er nu eenmaal nog niet. Dat houdt dus in dat we het zelf op zullen moeten lossen. En ieder van ons zal daarbij zo gewetensvol mogelijk te werk gaan. ALS men maar aan het werk gaat!

Al heel lang mopperen we over het feit dat hier geen LOM-scholen zijn. Maar dat is voor de basisschool geen reden om die kinderen dan maar als slachtoffers van een wantoestand te laten verkommeren. Dat is voor de mensen van het B.B.O. geen reden om zich dan verder maar niet om deze kinderen te bekommeren. En daarom is het zo hoopgevend dat binnen de B.B.O.-sektie een werkgroep zich gaat bezinnen op het LOM-onderwijs. Men gaat iets DOEN. En al zullen we misschien niet zo heel erg deskundig zijn: er kan een mooi brok baanbrekend werk GEDAAN worden en daar mogen we m.i. heel wat blijer mee zijn dan met een eindeloos al dan niet negatief oreren. Er is al jarenlang met een heleboel gepraat voorbijgegaan aan het taalprobleem. Nu zijn er tenminste enige mensen werkelijk aan begonnen. Het is alleen triest dat de grote promotor van dit project pas enige maanden bij het B.B.O. is. Ik heb bewondering voor deze man die ons, ouwe rotten van het B.B.O. ons geharrewar laat en zelf er iets aan gaat DOEN. En daarmee is hij voor mij voor het B.B.O. meer waard dan iemand die al een jarenlange ervaring heeft maar nog nooit verder is gekomen dan citerend betogen. Dat een juist begrip en daadwerkelijke steun van de overheid de „genezing" van het B.B.O. zouden versnellen zal ik zeker niet ontkennen. Dat de „patient" zeer dringend de hulp van werkelijk deskundigen nodig heeft is wel zeker. Maar

daarom hoeven wij ons EHBO-kistje nog niet dicht te laten! In dat geval sterft het B.B.O. zeker. Al zou ik wel dolgraag de opschriften op de kranslinten willen zien! Zonder woordenboek waarschijnlijk niet te begrijpen terwijl een simpel „Van uw moordenaar" heel wat eerlijker zou zijn.

Wij B.B.O.-mensen verwijten zo graag de lagere scholen het kweken van mislukkelingen. Zij op hun beurt menen weer dat er te weinig B.B.O.-scholen zijn. En beiden wassen hun handen in onschuld als er weer een kind tussen de wal en het schip valt. Overmacht! Er MOET iets GEDAAN worden. Door de overheid, door u, door mij! Zullen we nu eindelijk eens bij die laatste beginnen? Zonder die andere twee als excuus voor eigen niets doen te misbruiken?

Als dit „B.B.O.-nummer" van „Vorm" u nu maar even aan het denken heeft gezet. Als u nu maar ontdekt hebt dat dat B.B.O. toch wel een moeilijke zaak is. Dat er nog heel veel niet klopt. Maar dat we bovenal van UW werklust afhankelijk zijn. Aan medelijdend ja-knikken bij uw derde kopje koffie heeft niemand iets!

"OOMS" GEVRAAGD

Hebt u nog enige vrije tijd beschikbaar die u graag nuttig en ook aangenaam (voor uzelf en voor anderen) wilt besteden?

Op Imeldahof zit men te springen om ooms, die af en toe eens met de kinderen willen optrekken.

Komt u eens vrijblijvend praten met kinderen en leidsters. Wij zijn er zeker van dat het niet bij een keer praten blijft.

HEBT U OOK.....

gehoord dat lid zijn van het dagelijks bestuur van de V.L.A. beslist geen sinecure is. Dat n.l. achtereenvolgens overwerkt raakten de heren Stekelenburg, Meechi Croes en van Kraay?

gemerkt dat als een rots in de branding blijft staan ons aller president de heer P. E. Croes?

EN GELACHEN DAT WE HEBBEN......

Nog niet zo lang geleden kon men op de Nederlandse T.V. de volgende staaltjes van wansmaak aanschouwen:

Willem O. Duys intervieuwde een zwakzinnige en presteerde het zelfs deze man een stukje uit een opera te laten zingen. Het klonk erbarmelijk, maar het publiek lachte zich wezenloos.

Mies Bouwman liet in een Quiz-programma de deelnemers een idioot uitbeelden. Het was het succes van de avond.

Maar wel een beetje zielig voor toevallig kijkende ouders van zwakzinnige kinderen......

Misschien nemen ze de volgende keer een kankerpatiënt......